

Λετρενη Πολι à tun Ɔromu
dánafeebil'á ke
Mpe yii à yaa yii cè mà jwo yii jyè
Λετρενη funᵑo jwumpe e ke

Poli na mpyi Yahutu, u à si Siri k̀ni i, Tarisi k̀nhe e. Nka Zheruzalemu k̀nhe e u à lyε, wani u à Kile Jwumpe taanna mú. Poli mpyi a uye pwᵑo Yahutuubii làda karigii na sèl'e. U mpyi maha d̀anafeebii kyérege sèl'e. Nka Kafoonji Yesu à uye cyêe u na, maa u yyer'a pyi u t̀nntunᵑo supyishinji sanᵑ'á.

Poli la mpyi si ᵑk̀are Ɔromu k̀anbwᵑhe e si Jwumpe Nintanmpe jwo, si ỳiri wani si ᵑk̀are Esipani k̀ni i si sà Jwumpe Nintanmpe jwo wani mú, ᵑka u jyε a jà a li pyiᵑkanni ta mε.

D̀anafeebii kurunᵑke ku mpyi Ɔromu k̀anbwᵑhe e ke, kuru shiinbii mpyi Yahutuubii ná supyishinji sanᵑi.

Jyε ka Poli si mpa lógo na d̀anafeebii pi mpyi a fworo Yahutuubii shinji i, ná mp̄ii pi mpyi a fworo supyishinji sanᵑi i ke, na ᵑgaha na wá uru supyishinji kuuyi shuunᵑinji shwᵑhᵑl'e: Yahutuubii mpyi a supyishinji sanᵑi le barag'e mε, ᵑaha kurugo yε pi mpyi a li ta na supyishinji sanᵑi jyε na Kile t̀nntunᵑi Musa Saliyani kurigii ᵑaare mε. Supyishinji sanᵑi mpyi na s̀onᵑi na pir'à pwᵑro, ᵑaha kurugo yε pire jyε a pwᵑo uru Saliyani na mε.

Ka Poli si li cyêe pi kuuyi shuunᵑinji na na Kile jyε a s̀upya pwᵑᵑᵑo s̀upya na mε, Jwumpe Nintan-

mpe na nyε sùpyire puni wumɔ, Yahutuubii bâra supyishiŋi sanŋi na.

Sùpyire pun'à Kile ɲwɔmɛeni yaha, Yahutuubii bâra supyishiŋi sanŋi na. Kile lùn'à yîri sùpyire puni taan (1.18--3.20). Nka Yesu u nyε u nyε a kapii pyi mɛ, ur'à kwû sùpyire puni cyaga. U kwùŋ'à sùpyire kapegigii yàfa ti na. Lire e shin maha shin u à dá u na ke, Kile maha pire t̀̀re shintiibil'e (3.21--5.21). Pyiŋkanni na Kile maha sùpyaŋi pyi na u à tíi ur'á ke, Jwumpe Nintanmpe na lire cyêre. Dániyaŋi kanni kurugo lire maha já a pyi, mà lwó tasiige na, mà sà nɔ takwɔge na (1.17).

Poli à li cyêe na Kile Saliyaŋi na nyε yacɛnɲɛ, ɲka li fànhe nyε sùpyaŋi i, u já u a u kurigii ɲaare mɛ. Nka Kile à ɲùɲaara ta wuu na, maa u Munaani tun l'à wuu t̀̀ge (6--8).

Nyε Poli à jwo mà yyaha tíi ná Yahutuubil'e, u a jwo: Yahutuubii pi m̀̀n'à Kile Niɲcwɔnrɔŋi cyé ke, Kile nyε a u shiinbii cyé mɛ. U à ɲwɔ pi na maa pi cwɔnrɔ. Canɲka Izirayeli shiinbii sí sh̀̀ŋi niɲkwombaŋi ta Yesu Kirisita cye kurugo (9--11).

Mà tàanna ná Kirisita kacɛnni nimpyiini i wuu mú pun'á, pyiŋkanni na dánafeebil'à yaa pi piye pwɔ u na, pi i piye kyaa táan piy'á ná pi zòmpyaagii puni i ke, Poli à lire cyêe pi na (12--16).

Lɛtɛrɛŋi tasiige

¹ Mii Poli na nyε Yesu Kirisita báarapyi. Kile à mii cwɔnrɔ maa mii yyere mà pyi Yesu túnntunɲɔ, bà mii si mpyi s'a u Jwumpe Nintanmpe yu sùpyir'á mɛ.

2 Kile mpyi a puru Jwumpe Nintanmpe ƚwɔmɛɛni lwɔ fo tɛmɔni i u Jwumpe Semɛɛni i u tɔntunmpii cye kurugo.

3 Puru Jwumpe Nintanmpe na u Jyanɛi shɛnrɛ yu, uru ɛgemu u à pa mpyi sùpya maa mpyi saannɛi Dawuda tɔluge shin ke.

4 U à ɛè a fworɔ kwùɛni i, Kile Munaani à li cyêe na Kile Jyanɛi wi, uru u ɛyɛ wuu Kafoonɛi Yesu Kirisita, uru u ɛyɛ síɛifoo.

5 Uru cye kurugo Kile à ɛwɔ mii na, maa mii pyi tɔntunɛɔ Kafoonɛi mɛtange kurugo, bà supyishɛni puni si mpyi si dá u na s'a u pɛre mɛ.

6 Yii mú na ɛyɛ tire sùpyire e, yii Kile à yyere yii pyi Yesu Kirisita wuu ke.

7 Yii pi ɛyɛ Ɔrɔmu kànbwɔhe e ke, yii pun'á mii à ɛge lɛtɛɛɛni kan. Kile à yii kyaa táan uy'á, maa yii yyer'a pyi u wuu. Wuu Tunɛi Kile ná wuu Kafoonɛi Yesu Kirisita pi ɛwɔ yii na, pi i yyɛɛɛni ke kan yii á.

Poli la ɛyɛ si sà fworɔ Yesu dánafeebii na Ɔrɔmu kànbwɔhe e

8 Yyɛcyiige na, mii à fwù kan na Kilenɛi á, Yesu Kirisita mɛge na yii puni kurugo, ɛaha na yɛ yii dániyanɛi kyaa na yu díɛyɛɛni cyeyi puni i.

9 Mii na báare Kile á ná na zòmbilini puni i, u Jyanɛi Jwumpe Nintanmpe ɛjwuɛni cye kurugo. Kile à li cɛ na mii na sònnɛi yii kyaa na, na Kilenɛareyi puni i.

10 Tère o tère e mii ɛyɛ na Kile ɛáare ke, mii maha li cya u á, kampyi u ɛyii wuuni li ɛyɛ li li, u na yaha si tère ta sà fworɔ yii na.

11 Yii li cè na mii la à s̄i si yii nya, Kile Munaani à kàlan̄i ngemu kan mii á ke, bà mii si mpyi si sà yii taanna uru na, yii i fànha ta m̄e.

12 Mii la nya si màban le yii e bà yii si mpyi s'a si yyaha na Kile kuni i m̄e. Mà bàra lire na, mii la nya yii Kile kuni yyaha yyére zhè̄ni si màban le mii i.

13 Mii c̄nmpyiibii, mii la na nya yii li cè, na mii mpyi a li lwó tooyo n̄nyahay'e naye fun̄ŋ'i, si sà fwooro yii na, bà mii si mpyi si báara pyi yii yyére si u fyè nya yii shw̄h̄l'e, bà mii à u nya supyish̄ni san̄ni shw̄h̄l'e m̄e. N̄ka ali num̄e, mii sàha jà a shà m̄e.

14 Kànbw̄h̄sh̄iin bàra nyeḡēn̄w̄h̄sh̄iin na, mp̄ii pi à kàla ke, mà bàra mp̄ii pi nya pi nya a kàla m̄e, s̄upyire puni fwoo na nya mii na Jwumpe Nintanmpe n̄jwun̄i kàmp̄an̄ke na.

15 Lire kurugo l'à sàa táan mii á, mà sà Jwumpe Nintanmpe jwo yii Ɔr̄omu shīinbil'á mú.

16 Mii nya na sílege si Jwumpe Nintanmpe jwo m̄e, naha kurugo ye mpiimu ká dá pu na ke, Kile sífen̄e ti nya pu pi mà pire shw̄, mà lwó Yahutuubii na, mà sà n̄o supyish̄ni san̄ni na.

17 Yii li cè, pȳn̄kanni na Kile maha s̄upyan̄i pyi u à tí u yyaha taan ke, Jwumpe Nintanmpe maha lire cyè̄re. Dániyan̄i kanni cye kurugo lire maha jà a pyi, mà lwó tasiige e, mà sà n̄o takw̄ge e. Yire y'à séme Kile Jwumpe Sem̄ēni i na: «S̄upyan̄i u à tí ke, dániyan̄i cye kurugo uru maha mpyi nyii na*.»

Mpii pi nya pi nya na fyáge Kile na m̄e

18 Mpii pi nya pi nya na fyáge Kile na, maa mpyi pi nya a tí m̄e, Kile l̄uyirini na liye cyè̄re mà ȳiri n̄nȳin̄i

* 1:17 Abakuki 2.4

i pire mεε na, jaha na ye pi ntiimbaanji kurugo, pi à cyé sèenji na.

¹⁹ Mà li ta, nde wà sí n-jà n-cè Kile kyaa na ke, lir'à fíniñe pi á. Kile yabilin' à lire fíniñ' a cyêe pi na.

²⁰ Kile sífente tεgεε baa woore ná u yabilinji nyε yaage nkemu ke, yire na nyε yaaya niñyambaaya. Nka mà lwó diñyεñ' à dá ke, yaayi Kile à dá ke, u sífente tεgεε baa woore ná u kileere na jaa na jcwúu yire cyε kurugo. Lire e ke tanga tataga nyε sùpya á mε.

²¹ Ali mà li ta pi à Kile cè, u ná pèente t' à yaa ke, pi nyε a tire taha u na mε, pi nyε na fwù kaan u á mú mε. Pi sònñore na nyε laaga baa, pi yákilibii puni sí nyε numpire.

²² Pi à piye yaha yákilifee, mà li ta sìñcomii pi.

²³ Kile u nyε u nyε na nkewúu mε, pi à uru sinampe fáa ná yaayi yà malwǎore e, njemu yi nyε na nkewúu ke, mu à jwo: sùpyañi ná sañceenre ná tooyo sicyεere yaayi ná niñke yafilii.

²⁴ Lire kurugo Kile à pi yaha piy'á pi i katupwǎhoyi pyi mà tàanna ná pi nyii wuuni i, fo ka pi njini si láha pi na.

²⁵ Pi à Kile sèenji fáa kafinare na, maa u yadayi père maa yi kêre, maa jcyé yi Davoonji na, uru sí u à yaa ná nkèenji i fo tèekwombaa. Amiina.

²⁶ Lire kurugo Kile à pi yaha piy'á pi i pi nyii karigii silege baa wogigii pyi. Tasinnage k' à yaa k'a mpyi nònji ná ceenji shwǎhǎl'e ke, pi cyeebil' à kuru kèenñe na mpyi ná piye e.

²⁷ Lire pyin'kanni na, nambaabii mú à cyeebii yaha wani, ka pi nambañeebii lage si shwǎ pi e. Nyε

nàmbaabil'à silegebaare pyi ná pi nàmbajεεbil'e, maa pi kapiini sàrañi ta.

²⁸ Nyε ná pi sí nyε a li ta kacenne si Kile cè mε, lire e Kile à pi yaha piy'á ná pi sònñəñkanni nimpini i, ka pi i wá na kapyimbaagii pyi.

²⁹ Pi zòompil'à jî ntiimbaanji karigii shinji puni ná pege na, pi nyε na ntinni mε, maa mpyi nyipεεnfee. Pi zòompil'à jî yincyεge ná boore ná yoge ná nàjwəhəre ná zəñkuuyi ná jwoore na.

³⁰ Mεkεεgefee pi, maa mpyi Kile zàmpenmii. Pi nyε na silege mε, yàmpeene ná funmbwəhə sùpyii pi. Tèrigii puni i, kapegii nivəññii yyaha pi na jcaa. Pi nyε a pi sifeebii jwəməeni cū mε.

³¹ Yákili baafee pi, jwəməefee bà mε, sùpyigire nyε pi e mε, jùnaara nyε pi e mε.

³² Ali mà li ta pi à Kile Saliyañi cè, na cyire jcyii karigii pyifeebil'à yaa ná kwùñi i, pi nyε a li dâ cyi mpyiñi kanni na mà dε! Nka mpìi pi nyε na cyi pyi ke, pi maha màban leni pire e.

2

Shinji u nyε na sùpyire sannte cêεge ke, urufoo maha jçèεgeñi nə uye na

¹ Nyε mu shin maha shin u maha sùpyire sannte cêεge ke, tànga nyε a sii mu á mε. Mu aha a sùpyire sannte cêεge, mu maha jçèεgeñi cyán maye na, jaha na yε karigii na mu na sùpyire sannte cêεge ke, mu mú na cyire pyi.

² Wuu à li cè na mpìi pi nyε na cyire karigii pyi ke, Kile sí pire sàra si ntàanna ná pi kapyiñkil'e ntìñji funjke e.

³ Mu u jye na cyire karigii pyifeebii cêege mà li ta cyire mu mú jye na mpyi ke, mu na sônji mu sí n-shwō Kile yibige na bε?

⁴ Lire e ke Kile u à karii kwú ke, mu na uru ticenmpe ná u lùtaanni tēgele baa wuuni njini fare la? Mu jye a cè na Kile ticenmp'à yaa pu mu pyi mu u ma toronkanni kēenne mà?

⁵ Mu ningyiwaani ná mu toronkanni nkēenneembaanji kurugo, mu na nāvunke bínnini maye yyaha na canjka mee na, kuru nkemu i Kile sí u lùyirini ná u yukyaani cyêe sùpyire na ntìnji funjke e ke.

⁶ U sí sùpyire puni sâra si ntàanna ná ti kapyiinkil'e*.

⁷ Mpii pi à piye waha maa kacennkii pyi bà pi si mpyi si mpyi shinbwoo Kile yyahe taan, u u pi kêe, pi i mpyi ná u e tērigii puni i me, u sí shñji ninjkwombaanji kan pir'á.

⁸ Njka mpii pi jye na nàkaante pyi, maa jcyé sēenji na, maa jee ntiimbaanji na ke, nāvunke ná lùyirini sí nō pire na.

⁹ Shin maha shin u jye na kapegigii pyi ke, mà lwó Yahutuubii na yyecyiige na, mà sà nō supyishinji sanji na, kyaage ná yyefuge sí pire puni ta.

¹⁰ Njka shin maha shin u jye na kacennkii pyi ke, mà lwó Yahutuubii na, mà sà nō supyishinji sanji na, nkēenji ná pēente ná yyejinjke sí n-kan pire pun'á.

¹¹ Naha na ye Kile jye a sùpya pwóññō sùpya na me.

¹² Mpii pi à kapegigii pyi mà pi ta pi jye a MusaSaliyañji cè me, yoge sí n-kwòn pire na u baa.

* **2:6** Zaburu 62.13; Taanlinjii 24.12

Nka mp̄ii pi à kapegigii pyi mà pi ta pi à Musa Saliyañi cè ke, yoge sí n-kwòn pire na si ntàanna ná u e.

¹³ Mp̄ii pi ገሃይ na Musa Saliyañi jwumpe núru kannà ke, pire bà pi à tíi Kile á mε. Nka mp̄ii pi ገሃይ na u kurigii ገaare ke, pire Kile sí n-pyi na pi à tíi.

¹⁴ Supyishiñi sanñi u ገሃይ u ገሃይ a Musa Saliyañi cè mε, pire ká a ገaare na ntàanna ná u e piy'á, pi mée ገሃይ Saliyañi cèmbaa ke, pi maha li cyêe pi ገaarañkanni cye kurugo, na pir'à pi nimp̄yiini cè.

¹⁵ Pi maha li cyêe na ገje Saliyañi ገሃይ na yu ke, yir'à tèn pire funñ'i. Pi zòm̄pyaagii maha lire cyêre. Tèrigii cyìl'e, pi sònñore maha pi cêege; tèrigii cyìl'e ti maha pi tanga kaan.

¹⁶ ገሃይ bà mii à li jwo Jwumpe Nintanmpe e mε, canñke Kile sí shin maha shin sâra si ntàanna ná u kapyiñkil'e Yesu Kirisita cye kurugo ke, kuru canñke, sùpyire numpire karigii puni ገwòhò sí múgo.

Kile à Yahutuubii cêege mú

¹⁷ ገሃይ mu u à maye pyi Yahutu, ma a ma sònñore taha MusaSaliyañi na, ma a maye pêe na mu na ገሃይ Kile wu ke,

¹⁸ mu à Kile ገyii wuuni cè, mu s'à taanna Musa Saliyañi karigii na, ka mu u kacenni cè.

¹⁹ Mu à maye pyi fyinmp̄ii kàbicuñi, mp̄ii pi ገሃይ numpini i ke, ma a maye pyi pire bèn̄mpe.

²⁰ Mp̄ii pi ገሃይ pi ገሃይ a kyaa cè mε, maa mpyi nàñkopyire fiige ke, mu à jwo na mu u ገሃይ pire cyelentuñi, mà li ገùñke pyi na mu à sèeñi kuni ገcèñi puni ta Saliyañi i.

21 Nyɛ mu u nyɛ na sùpyire sannte kâlili ke, maye kâla ke! Mu u nyɛ na ŋko na nàŋkaage nyɛ a jwɔ mɛ, mu sí i ku pyi mà de?

22 Mu u nyɛ na ŋko na jacwɔɔ kà raa mpyi mɛ, mu sí i ti pyi mà de? Mu u nyɛ na ŋko na kacyzunn'à pɛn mu á, mu sí maha kacyzinmbayi yaayi nàŋkaage mà de?

23 Mu u à maye pêe na mu à Musa Saliyaŋi karigii cè, mu sí nyɛ na u kurigii jaare mɛ. Lire e mu à Kile njini faha!

24 Yii li cè na y'à jwo Kile Jwumpe Semɛŋi i na: «Yii Yahutuubii kurugo, supyishiŋi sanŋ'à Kile mɛge kèɛge†.»

25 Sèe wi, mu aha a Musa Saliyaŋi kurigii jaare, kaŋwɔɔ maha mpyi ŋkwòŋŋi na, ŋka ná mu nyɛ na Saliyaŋi kurigii jaare mɛ, mu ŋkwòŋŋi maha mpyi laaga baa.

26 L'aha mpyi mu à jwo shinŋi u nyɛ u nyɛ a kwòŋ mɛ, ŋka u na Saliyaŋi kurigii jaare, tá li sí n-pyi Kile á mu à jwo u à kwòŋ mɛ?

27 Uru nàŋi nyɛ a kwòŋ u cyeere e mɛ, ŋka u na Saliyaŋi kurigii jaare. Nyɛ mu u nyɛ mu nyɛ na Saliyaŋi kurigii jaare mɛ, uru nàŋi u sí mu cêɛge. Mà li ta, Saliyaŋi à sém'a kan mu á, mu mú s'à kwòŋ.

28-29 Mà si Yahutu cye kurugo, lire kanni nyɛ na wà pyi Yahutu sèe wuu mɛ. Fyèŋi mú sí u à bwòŋ cyeere na mà tàanna ná Yahutuubii karigil'e ke, uru bà u nyɛ ŋkwòŋŋi sèe wuŋi mɛ. Yahutuŋi sèe wuŋi u nyɛ shinŋi u nyɛ u wi funŋɔ karigil'e ke, Kile Munaani maha ŋkwòŋŋi ŋgemu pyi zòmbilini i ke,

† 2:24 Ezayi 52.5; Ezekiyeli 36.22-23

uru u nyε ηkwònn̄i sèe wun̄i. Sùpyir'á bà Yahutuñi sèe wun̄i maha u ηkèen̄i taa mε; Kile á u maha u taa.

3

Sùpyan̄i wà tufige nyε à tí mε

¹ Nyε l'aha nta amuni, nah̄a k'à Yahutuñi wwû supyishin̄i san̄i i yε? Kañwò na nyε ηkwònn̄i na bε?

² Kañwò nimbwoo na nyε u na kàmpan̄nyi puni na! Yahutuubil'á Kile à fyân̄ha a u Jwumpε kan.

³ Nyε ná Yahutuubii p̄i sí nyε a pyi jwómεε nin̄kinfee mε, lire sí Kile pyi u ȳiri u jwómεεni j̄un̄'i la?

⁴ Sèen̄i na, lire s̄i n-pyi mε. Wuu à yaa wuu li cè na Kile na sèen̄i yu, sùpyire puni sí nyε kafinivin-imii bà y'à sémε Kile Jwumpε Sem̄en̄i i mε, na: «Kile, sùpyir'a à yaa ti li cè na mu jwump'a à tíi.

Pi aha mu cêεge, mu à yaa mu u ta tângafoo* .»

⁵ N̄ka kapegigii wuu nyε na mpyi ke, cyire ká li cyêe na Kile à tíi, nah̄a saha yε? Kile lùuni ká ȳiri wuu taan, tá wuu à yaa wuu jwo na u nyε a tí mε? (Naha mii na yu fun̄n̄o baa shin fiige.)

⁶ Kañεε bà mε! Kampyi Kile mpyi a tí mε, di u mpyi na sí d̄inyen̄i sùpyire kapegigii fwooni tò pi na n-jwo yε?

⁷ Nyε p̄i mú sí n-jà n-jwo: «Mii kafinare cye kurugo, Kile sèen̄i ká fwor'a yyére u p̄ente kurugo, lire e, ta mii saha à yaa mii i j̄cû mu à jwo kapimpyin̄ε?»

⁸ Nyε p̄i ká a puru yu, nah̄a na wuu àha n-jwo na: «Wuu à kapegigii pyi, kac̄en̄kii si nta a fwooro cyi e

* 3:4 Zaburu 51.6

mà yε»? Pii na mii cêεge na mii à yire jwo. Pire sì n-si n-shwə Kile yoge na mε.

⁹ Di yi nyε yε? Wuu Yahutuubil'à pwórə sùpyire sannte na la? Mà byanhara bá la! Mii à fyânha a li cyêe, Yahutuubii bâra supyishiñi sanni na, pi puni na nyε kapegigii tugure jwəh'i,

¹⁰ bà y'à séme Kile Jwumpe Seməñi i na:
«Sùpyañi wà tufiige nyε a tii mε, ali shin ninkin!

¹¹ Wà nyε a si yákilifoo mε,
wà nyε na Kile caa mε!

¹² Pi pun'à kuni niñcenni yaha,
pi pun'à pyi kañwə baa.

Wà nyε na kacenne pyi mε,
ali shin ninkin†!

¹³ Pi ηkənyyi na nyε mu à jwo fanmugonahaga.
Pi maha pi njirigii tège na pi sanmpii wuruge‡.

Pi jwəshεnr'à pi mu à jwo màcwən shənrə§.

¹⁴ Lanəñke jwumpe ná jwumpimpe kanni pu
maha fwore pi jwəyi i*.

¹⁵ Pi supyibo ton'à wyère.

¹⁶ Pi maha ηkèεgeñi ná yyefuge yare pi tatoroyi
puni i.

¹⁷ Pi nyε a yyeñiñke kuni cè mε†.

¹⁸ Pi nyε a si na fyáge Kile na mε‡.»

¹⁹ Nyε yire y'à séme Kile Jwumpe Seməñi i Saliyañi kyaa na. Wuu s'à cè na wuu Yahutuubil'à y'à séma kan, bà li si mpyi sùpya kà tanga ta mε, sùpyire puni si jñcêεge Kile yyahe taan.

† **3:12** Zaburu 14.1-3; 53.2-4; Ekileziyasi 7.20 ‡ **3:13** Zaburu 5.10

§ **3:13** Zaburu 140.4 * **3:14** Zaburu 10.7 † **3:17** Ezayi 59.8

‡ **3:18** Zaburu 36.2

20 Lire kurugo Kile yyahe taan, sùpyañi wà tufi-ige sì n-jà n-tíi Saliyañi kurigii ñaarañi cye kurugo mε. Nde kanni Saliyañi maha já a pyi ke, lire li ñye, u maha sùpyañi pyi u à kapiini cè.

Sùpyañi ká dá Kile na, Kile maha jwo na u à tíi

21 Nka numε, pyiñkanni na wuu si n-jà n-tíi Kile yyahe taan ke, Kile à lire cyêe wuu na. Lire ñye a lwó a pwó Saliyañi kurigii ñaarañi na mε. Yire Kile túnntunñi Musa ná Kile túnntunmpii sanmpil'à jwo.

22 Kile maha sùpyire pyi shintilií dáníyañi cye kurugo Yesu Kirisita na, wà ñye a wwû w'e mε.

23 Sùpyire pun'à kapegigii pyi, lire l'à pi nàzhan yige Kile sìnampe e.

24 Nka Kile à ñwó pi na maa pi pyi pi à tíi mana, Yesu Kirisita à pi ñùñó wwû pi kapegigil'e ke, lire cye kurugo.

25-26 Kile à Yesu yaha a pa, pi i u kwòro cige na, bà u si mpyi si Kile lùuni tìñe, si wuu kapegigii yàfa wuu na, u sìshange ñguni cye kurugo mε. Mà ta lire sàha mpyi mε, Kile lùtaanni kurugo, u ñye a mpyi a sùpyire cù a tàanna ná ti kapyiñkil'e mε. Numε, Yesu à pa, mpíi pi à dá u na ke, ali mà ta pi à kapegigii pyi, Kile à jwo na pi à tíi. Lire Kile à pyi ke, ntiimbaa bà mε, ñaha na ye Yesu à pi kapegigii tugure lwó.

27 Ñye tá tànga saha na ñye wà a u uye pêe? Ìnhó! Naha kurugo ye nde li ñye na wíi ke, Saliyañi kurigii ñaarañi bà mε, ñka dáníyañi.

28 Sèe wí, wuu à li cè na sùpyire ntìñi na ntaa dáníyañi cye kurugo, ñka Musa Saliyañi kurigii ñaarañi i bà mε.

29 Taha Yahutuubii kanni wu u nyε Kile? Supyishiŋi sanŋi wu mú bàl'à? Ɔɔn ke! Supyishiŋi sanŋi wu wi mú de!

30 Naha kurugo yε Kile niŋkin u nyε. Uru u sí Yahutuubii pyi na pi à tí pi dáníyaŋi kurugo, si supyishiŋi sanŋi mú pyi na pi à tí pi dáníyaŋi kurugo.

31 Nyε wuu aha dáníyaŋi kaŋwɔɔni jwo amuni, lir'à li cyêe na Musa Saliyaŋi na nyε kaŋwɔɔ baa la? Mà byanhara bá la! Wuu bá maha u kaŋwɔɔni yal'a cyêe.

4

Pyiŋkanni na Kile à Ibirayima pyi na u à tí ke

1 Nyε Ibirayima u mpyi wuu Yahutuubii tûluge siifooŋi ke, naha wuu sí n-jwo uru kyaa na yε?

2 Kampyi yi mpyi a jwo na Ibirayima à tí u kapyiŋkii kurugo, u mpyi na sí n-jà uye pêe, ŋka ná yire sí bà y'à jwo mε, u si n-jà uye pêe Kile yyahe taan mε.

3 Yii li cè na y'à jwo Kile Jwumpe Semɛŋi i na: «Ibirayima à dá Kile na, u dáníyaŋi kurugo, Kile à jwo na u à tí*.»

4 Shin ká báara pyi, u sàraŋ'à yaa u kan u á. Uru sàraŋi nyε a kan mana mε, ŋka u ná ur'à yaa.

5 Shinŋi u nyε u nyε a u sɔnŋɔre taha u katiigii nimpyiŋkii na mε, maa dá li na na Kile maha kapegigii pyifeebii kapegigii yàfani pi na ke, Kile maha urufoo le shintiibil'e u dáníyaŋi kurugo.

6 Lire pyiŋkanni na, sùpyaŋi Kile à pyi u à tí mà ta u kapyiŋkii fye bà mε, saanŋi Dawuda mú à mεε cêe urufoo wuuni jwɔŋi kyaa na:

* 4:3 Zhenzi 15.6

⁷ «Mpiimu u ntiimbaa karii cyi à yàfa pi na, ka toro si ntaha pi kapegigii na ke, pire wuun'à jwə.

⁸ Kafooji Kile jye a shinji ngemu cū a tàanna ná u kapegigil'e me, urufoo wuun'à jwə†.»

⁹ Jye mpiai pi à kwòn ke, pire kanni wuuni l'à jwə laa, niñkwənmabaabii wuuni mú à jwə? Wuu à yi jwo a kwè na: «Ibirayima à dá Kile na, u dáníyañi kurugo, Kile à jwo na u à tíi».

¹⁰ Tèni i Kile à u cè shintiwe ke, u mpyi a kwòn laa, u mpyi na sàha ñkwòn me? U niñkwənni bà me, ñka u niñkwənmabaani.

¹¹ Lire kántugo ka u u ñkwənni fyèñi ta, ngemu u à li cyèe na Kile mpyi a u cè shintiwe u dáníyañi kurugo mà u ta kwənmaba ke. Lire pyiñkanni na, mpiai pi jye pi jye a kwòn me, ñka pi à dá Kile na, ka Kile si jwo na pi à tíi ke, Ibirayima à pyi pire puni tunji dáníyañi kuni i, ali pi mée nta pi jye a kwòn me. Kile à pire cè shintiili.

¹² Mpiai pi à kwòn ke, Ibirayima mú u jye pire tunji. Mpiai pi jye pi jye a kwòn cyeere e kanna me, ñka pi na dáníyañi kuni jaare wuu tunji Ibirayima fiige ke, pire kyaa mii jye na yu. Ur'à dá Kile na mà ta u sàha ñkwòn me.

¹³ Nwəməeni Kile à lwó Ibirayima ná u tūlug'á na pi sí diñyeni ta kəəgə ke, li jye a lwó mà li jññke pyi na Ibirayima na Saliyañi kurigii jaare me, u à dá Kile na ka Kile si jwo u à tíi ke, lire kurugo l'à lwó.

¹⁴ Lire jwəməeni n'a mpyi a lwó a pwə Saliyañi kurigii jaarañi na, dáníyañi kañwəə mpyi na si

† 4:8 Zaburu 32.1-2

n-pyi me, Kile jwomεeni mpyi na si n-pyi laage e mu me.

¹⁵ Yii li ce na Kile luyirini nuñke ku nye Saliyani, ñka ná Saliya nye me, wa mpyi na si u kafuun pyi me.

¹⁶ Lire pyinkanni na, yaayi jwomεeni Kile à lwó ke, daniyani kurugo l'à lwó, bà yi si mpyi s'a ntaa mana me. Wuu pi nye Ibirayima tüluge shiinbii ke, wuu à tēen ná l'e, wuu sí yire ta daniyani cye kurugo, ali wuu mēe ká mpyi wuu nye na Yahutuubii láda karigii pyi me. Mpii pi à dá Kile na Ibirayima fiige ke, pire puni mú sí yire ta. Uru u nye wuu puni tuñi Kile kuni i.

¹⁷ Amuni y'à séme Kile Jwumpe Semeni i na: «Mii à mu pyi supyishi niñyahawa tu‡.» Kile u maha kwùubii ñēni, yaayi yi nye yi mpyi me, maa yire dá ke, uru u à mpe jwo. Ibirayima à dá Kile na maa mpyi wuu tuñi Kile yyahe taan.

¹⁸ Sòñjoro mpyi na si n-jà n-taha kani ndemu na me, Ibirayima à dá maa u sòñjore taha lire na. Lire e u à pa mpyi supyishi niñyahawa tu bà y'à jwo Kile Jwumpe Semeni i me na: «Mu tüluge shiinbii sínyaha worigii fiige§.»

¹⁹ Ibirayima mpyi a byanhara yye ñkuu (100) na mà kwò. Ali mà u yaha u u sòñji na ur'à lyε pyitaa na, u cwonji Sara sí nye cijirinε, u nye a u sòñjore láha Kile na me.

²⁰ Nwomεeni Kile à lwó ke, u sòñjore nye a láha lire na mà nya me. Lire bá mpyi a u pyi u à dá Kile na sèl'e, maa u pēre.

²¹ Ibirayima mpyi a sàa dá li na na jwomεeni Kile à lwó ke, u sí n-jà li fûñjò.

‡ 4:17 Zhenēzi 17.5 § 4:18 Zhenēzi 15.5

22 Lire e u dáníyañi kurugo, Kile à jwo na u à tíi.

23 «Kile à jwo na u à tíi» puru jwumpe jye a séme uru kanni kurugo me.

24 Kile u à wuu Kafoonji Yesu jè a yige kwùñi i ke, wuu mpiimu pi à dá uru na ke, p'à séme wuu kurugo mú, jaha kurugo ye wuu mú sí n-pyi na wuu à tíi.

25 Kile à u kan kwùñ'á wuu kapegigii kurugo, maa u jè a yige u e, bà wuu si mpyi si ntii uru yyahe taan me.

5

Wuu ná Kile shwàhəñ'à yaa

1 Lire pyiñkanni na, wuu à pyi shintiilii Kile yyahe taan, wuu dáníyañi kurugo, lire e wuu jye yyeñinke e ná Kile e nume, wuu Kafoonji Yesu Kirisita cye kurugo.

2 Yesu barag'e, wuu dáníyañi kurugo, wuu à Kile ticenmpe cè, maa pu taa nume canja maha canja. Wuu funjy'à sàa táan, jaha na ye wuu à dá li na na Kile sí wuu pyi shinbwoo uye yyé.

3 Mà bâra lire na, wuu à kwôro funntange e yyefuge tēni i, jaha na ye wuu à li cè na yyefuge maha ma ná mayezhiilñi i.

4 Mayezhiilñi maha ma ná sítaare e zòzhwəre na. Síñi ká nta, sònñəre tatahage mú maha nta.

5 Tire sònñəre tatahage sì wuu jwəhə yaha me, jaha na ye Kile à wuu zòmpyaagii jî u tàange na u Munaani cye kurugo, u à lire ndemu kan wuu á ke.

6 Mà wuu yaha wuu fānhəñcyere e, Kile jyii tēn'à nə ke, ka Kirisita si ñkwú maa wuu nimpibii shwə.

7 Shinñi u à tí ke, li sí n-waha sùpya u ገደ si ገkwû uru kurugo; ገka shinñi u ገይ na ገkannji pyi sèl'e ke, wà bá kú n-jà ገùገo waha si ገደ ገkwû uru kurugo.

8 ገka Kile à li cyêe wuu na na ur'à sàa wuu kyaa táan uy'á. Mà wuu yaha kapegigii mpyinjii i sahanñi, Kirisita à kwû wuu kurugo.

9 U à u sìshange wu mà pyi sárage maa wuu pyi shintiilii numε Kile yyahe taan. Ná lire s'à pyi, wuu à sàa tèn ná l'e na Yesu Kirisita sí wuu shw፳ Kile lùyirini na.

10 Mà wuu yaha Kile zàmpenmii, Kile à wuu ná uru shw፳፻ገገi yaa u Jyañi ገkwùገገi cye kurugo. Mà wuu ná u shw፳፻ገገi yaha u à yaa, nàkaana baa, wuu sí n-shw፳ u Jyañi ገèገገi cye kurugo.

11 Lire kanni bà mε, wuu funntanga wuu pi ገይ Kile ww፳፻፸፻፸፻ e wuu Kafoገገi Yesu Kirisita cye kurugo, uru u à wuu ná Kile pyi wuu à ww፳.

Kapegigii sùገkanni ná cyi láhanñkanni

12 Kapegigil'à jyè diገይገገi i shin niñkin cye kurugo, uru u ገይ Adama, ka kapegigii si mpa ná kwùገገi i. Lire pyiገkanni na, kwùገገi'à n፳ sùpyire puni na, ገaha na ye pi pun'à kapegigii pyi.

13-14 Yii li cè, mà lw፳ Adama tēni na mà pa n፳ Kile tūntunገገiMusa wuuni na, sùpyire mú mpyi na kapegigii pyi. Lire tēni i, Kile mpyi na sì n-jà yoge kw፳፻ገገi pi na na pi à Musa Saliyañi kuni yaha mε, ገaha na ye uru Saliyañi mpyi na sàha ገkw፳ à kan pi á mε. Pi mú ገይ a mpyi a Adama kapiini nimpyiini shi pyi mε. Lire ná li wuuni mú i, pi mpyi maha ገkw፳. ገይ nde Adama mpyi a pyi ke, lire mpyi a kyaa n፳ sùpyire na. Amuni li mú ገይ, Yesu Kirisita

u mpyi na sí n-pa ke, nde ur'à pa mpyi ke, lir'à kyaa nò sùpyire na.

¹⁵ Nka Kile à kani ndemu pyi mana ke, lire tayyérege ná Adama kapiini nimpyiini woge nyε sumara mε. Shin niŋkin kapii ká mpyi kaŋuŋə mà kwùŋi nò shinnyahara na, yii li cè na kacenni Kile à sàa pyi shinnyahara á shin niŋkin cye kurugo, ná uru u nyε Yesu Kirisita ke, lire sì n-jà n-jwo si nò li tēgeni na mε.

¹⁶ Mà bâra lire na, Kile kacenni tayyérege ná shin niŋkinŋi kapiini tayyérege nyε niŋkin mε, ŋaha na ye shin niŋkin kapii kurugo, Kile à sùpyire puni cêεge. Nka kapegii niŋyahagii pyiŋkwooni kântugo, Kile kacenni nimpyiini kurugo, pi sí n-jà n-tíi Kile yyahe taan.

¹⁷ Shin niŋkin kannu u à kapiini pyi, ka lire si sùpyire pyi ti i ŋkwûu. Ná lire s'à pyi, nàkaana baa, shin niŋkin cye kurugo mú, mpiimu ká ŋεε Kile ticenmpe na, ka u u pi pyi na pi à tíi ke, pire sí sí ta, mà lwó numε na, fo tèekwombaa. Uru shinŋi niŋkinŋi u nyε Yesu Kirisita.

¹⁸ Nyε shin niŋkin kapii kurugo, Kile à sùpyire puni cêεge, lire pyiŋkanni na mú, shin niŋkin kacenne kurugo, sùpyire pun'à pyi shintiilii maa shiŋi niŋkwombaanŋi ta.

¹⁹ Shin niŋkin Kile ŋwəmεεyahani kurugo, shinnyahara à pyi kapimpyimii. Lire pyiŋkanni na mú, shin niŋkin Kile ŋwəmεεcunte kurugo, shinnyahara sí n-pyi shinziilii Kile yyahe taan.

²⁰ Kile à Saliyaŋi kan, bà sùpyire si mpyi si ŋcè na pir'à kapegii niŋyahagii pyi mε. Nka cyage e

kapegigil'à nyaha ke, Kile kacɛnɛkii maha núr'a nyaha sèl'e cyi na.

²¹ Tèni l'e, sùpyire mpyi na sì n-jà n-pyi ná ti nyɛ na kapegigii pyi mɛ; lire na kwùŋ'à nɔ ti na. Nka Kile à ɲwɔ wuu na maa jwo na wuu à tíi, lire e, wuu Kafoonji Yesu Kirisita cye kurugo, wuu sí sh̀nji niŋkwombaanji ta.

6

Wuu à kwù kapegigii kàmpañke na, maa mpyi nyii na, ná Kirisita e

¹ Nyɛ wuu ɲaha jwo bɛ? Wuu à yaa wuu kwôro kapegigii mpyiŋi i, Kile ticɛnmpe si mpêe la?

² Mâ byanhara bá la! Wuu pi nyɛ mu à jwo kwùu, kapegigii kàmpañke na ke, ɲaha na wuu saha sí n-kwôro kapegigil'e yɛ?

³ Wuu mp̄ii pi à batize Yesu Kirisita mɛge na ke, yii nyɛ a cè na l'à pyi mu à jwo wuu à kwù ná u e mà?

⁴ Uru batizeliŋi kurugo, l'à pyi mu à jwo wuu à le fanŋke e ná u e, bà Kirisita à ɲè a fwordo kwùŋi i Tufoonji sífente cye kurugo mɛ, amuni wuu sí sh̀nji nivɔnŋi ta.

⁵ Sèenji na, ná wuu s'à wwò ná u e u kwùŋi shiŋi i, wuu mú sí n-wwò ná u e u ɲèŋi shiŋi i.

⁶ Wuu li cè na wuu à wuu pyiŋkanni niŋjyeeni kwôro cige na ná Kirisita e, kapegigii mpyiŋi lage ku mpyi maha mpyi wuu na ke, bà kuru si mpyi si ŋkwò mɛ. Wuu saha nyɛ ku bilere e mɛ.

⁷ ɲaha na yɛ shiŋi u à kwù ke, uru saha nyɛ kapegigii fànhe ɲwəh'i mɛ.

8 Ná wuu à kwû ná Kirisita e, wuu à dá li na mú na wuu sí n-kwôro ná u e nyii na.

9 Naha na ye wuu à li cè na Kirisita à jè, u saha sì n-kwû me, kwùñi saha sì n-jà u na me.

10 U ninḵwuñi, u à kwû təəgə ninḵin si kapegigii fànhe kwò. Numə, mà u yaha nyii na, u na karigii puni pyi si Kile pèe.

11 Lire pyinḵanni na mú, yii a yiye tère kwùubil'e kapegigii kàmpañke na. Yesu Kirisita wwoḵeege kurugo, yii a yiye tère nyii wuubil'e, yii raa yii karigii puni pyi Kile mege mpèenḵi kurugo.

12 Lire e yii àha nùru kapegigii mpyinḵi lage yaha ku fànha ta yii na me. Mà yii yaha yii sí n-pa n-kwû n-fworo ḵge diḵyeñi i, yii àha nùru jee u nyii karigii na me.

13 Yii àha nùru yii cyeere yatanḵyi yaha ntiimbaanḵi karigii lage e me. Ná yii s'à jè mà fworo kwùñi i, yii yiye puni kan Kile á. Yii yii yatanḵyi yaha katiigii mpyinḵi laage e.

14 Yii li cè na kapiini fànhe saha jye yii na me, ḵaha na ye yii saha jye MusaSaliyañi fànhe ḵwəh'i me, ḵka Kile ticenmpe funḵke e yii jye.

15 Nyə ná wuu sí jye Musa Saliyañi fànhe ḵwəh'i me, fo Kile ticenmpe funḵke e, tá lir'à li cyèe na wuu à yaa wuu a kapegigii pyi? Mà byanhara bá la!

16 Yii à li cè na yii aha yiye kan shin á s'a u père, yii maha mpyi urufoo biliwe. Lire e yii aha a kapegigii pyi, yii maha mpyi cyire bilii, cyire sí cyi maha ma ná kwùñi i, ḵka yii aha a Kile père, yii maha mpyi u bilii, lire sí li maha ma ná ntinḵi i.

17 Wuu fwù kan Kile á, ḵaha na ye yii pi mpyi kapegigii bilii ke, numə, kàlanḵi u à kan yii á ke, yii

à jye uru na ná yii zòmpyaagii puni i.

¹⁸ Yii à fworó ntiimbaañi bilere e mà jyè ntìñi bilere e.

¹⁹ Kilenji ná sùpyire karigii jcyii yyaha cème sì n-táan me, lire kurugo, mii à nde tãanlini jwo yii á mà yyaha tíi ná bilere kani i. Yii mpyi a fyânha a yiye puni yaha jwəhəmpe ná ntiimbaañi bilere e, tire ntemu ti maha ma ná jùñkyaanre e Kile na ke. Lire pyiñkanni na, yii yiye puni kan bilii fiige ntìñi karigii mpyiñi mēē na, bà yii si mpyi si ffiniñe mē.

²⁰ Tèni i yii mpyi kapegigii bilere e ke, yii kuro jye a mpyi ntìñi karigil'e mē.

²¹ Yii na silege karigii jcyiimu tapyige e nume ke, tònñi ngire yii mpyi maha ntaa cyi mpyiñi i ye? Cyire karigii maha ma ná kwùñi i.

²² Nka nume, yii à fworó kapegigii bilere e mà pyi Kile bilii. Lire e yii maha sì yyaha na Kile jyii karigii mpyiñi i. Tònñi yii sí n-ta lire e ke, uru u jye shìñi niñkwombaañi.

²³ Nyē yii li cè na kapiini fwotonte ti jye kwùñi. Nka Kile maha yaage ñkemu kaan mana wuu ná wuu Kafoonji Yesu Kirisita wwoñeēge kurugo ke, kuru ku jye shìñi niñkwombaañi.

7

¹ Mii cìmpyiibii, mii à li cè na jje mii na yu yii á ke, yii à yi cè a kwò, jaha na ye yii à saliyañi karigii cè. Yii à li cè na sùpyañi ká mpyi shì na, lire e saliyañi fànhe maha mpyi u na.

² Yyeyeenē na, ceenji u jye nàmbage e ke, mà u poonji yaha shì na, saliyañi maha pi pwə piye na.

Ɔka nòŋi ká ŋkwû, saliyaŋi fàŋhe saha ɲye ceenji na nòŋi kàmpanŋa na mɛ*.

³ Ɔye mà u poonji yaha shì na, u aha ŋkàre nòŋi waber'á, u à jacwəɔ pyi. Ɔka u poonji ká ŋkwû, saliyaŋi saha ɲye u ɲuŋ'i mɛ, u aha ŋkàre nòŋi waber'á, u ɲye a jacwəɔ pyi mɛ.

⁴ Mii cìmpyiibii, amuni yii wuuni mú ɲye. Li mpyi mu à jwo MusaSaliyaŋi u mpyi yii poonji. Ɔka numɛ, l'à pyi mu à jwo yii à kwû ná Kirisita e. Lire e ke yii poonji fàŋhe saha ɲye yii na mɛ. Yii na ɲye nòŋi waber'á ŋgemu u à ɲè a fworɔ kwùŋi i ke. Lir'à pyi bà yii si mpyi s'a kacɛŋŋii pyi s'a Kile père mɛ.

⁵ Yii li cè na tènì i wuu mpyi na wuu ɲyii karigii pyi ke, Musa Saliyaŋi mpyi a wuu ɲyii karigii nimpegigii lage pyi k'à wuu yaha kapegigii na, ɲcyiimu ná Saliyaŋi mpyi a kántugo wà yiy'á ke. Lire mpyi a wuu le kwùŋi kuni i.

⁶ Numɛ wuu à fworɔ Musa Saliyaŋi bilere e, ɲaha kurugo ye wuu mpyi uru ŋgemu cye e kasujyii fiige ke, wuu à kwû uru kàmpanŋke na. Saliyaŋi nizemɛŋi u ɲye ke, wuu mpyi maha ɲcaa s'a ɲaare s'a ntàanni ná ur'e, ŋka numɛ, Kile Munaani à fàŋhe kan wuu á, wuu u ɲaare ɲaaraŋkanna nivɔnnɔ na.

Musa Saliyaŋi maha kapegigii cyêre

⁷ Ɔye mpe funŋke e, ɲaha mii la ɲye si jwo ye? MusaSaliyaŋi na ɲye kapii la? Mà byanhara bá la! Saliyaŋi u à mii pyi mii à kapiini cè. Uru baare e, mii mpyi na si n-cè na ɲyipɛɛnni na ɲye kapii mɛ. Ɔje y'à jwo Saliyaŋi i na: «Ma hà ma supyiŋɛɛŋi

* **7:2** Ɔromu shiinbii yyére, wà fànha mpyi lenkwucyeebii na mɛ. U poonji kwuŋkwooni kántugo, cyage k'à táan u á ke, u mpyi maha sà nàmbage lèŋe wani.

cyeyaage juyireen pyi me» yire y'à mii pyi mii à li cè kapii†.

⁸ Nyε Saliyañi à pyi kañuño mà kapegigii mpyiñi lage tîrige mii funñ'i pyiñkannigii niñyahagii na. Naha na yε Saliyañi kàmpyi u juyε me, wuu mpyi na sí wuu kapegigii cè me.

⁹ Tèni l'e, mii mpyi a Saliyañi cè me, ñka tèni i u à cyêe mii na ke, ka mii i nta a cè na mii na kapegigii pyi,

¹⁰ na mii laage mpyi a təon Kile na. Lire e Saliyañi u mpyi a yaa u shèñi niñkwombaañi kuni le mii taan ke, u à kwùñi kuni le mii taan.

¹¹ Kapegigii mpyiñi lage ku juyε mii i ke, kur'à mii wurugo, maa mii pyi mii à kwû Saliyañi cye kurugo.

¹² Nyε Saliyañi à fworu Kile e, nje y'à jwo u e ke, yire mú à tíi, maa jwə.

¹³ Lire e ke yaage k'à jwə ke, kuru k'à pyi kañuño si mii bò la? Mà byanhara bá la! Nka kuru yaag'à pyi kañuño mà kapegigii mpyiñi lage pêe mii funñ'i, ka lire si mii pyi mii à kwû. Lir'à pyi mii si li cè na mii kapyiñkii juyε a tíi me. Mii aha jçè na mii à Kile Saliyañi kuni yaha, mii maha jçè na mii sèñjore juyε a sàa jwə me.

¹⁴ Sèñji na, wuu à li cè na Saliyañi à yîri Kile yyére, ñka mii na juyε sùpya, ñgemu fànha k'à cyére ke. Mii na juyε mu à jwo biliwe kapegigii mpyiñi kàmpanñke na.

¹⁵ Naha na yε nde mii na mpyi ke, mii juyε na lire yyaha cini me. Nde l'à táan mii á ke, mii juyε na lire pyi me, nde l'à pen mii á ke, lire mii maha mpyi.

† 7:7 Ekizodi 20.17; Duterenaomu 5.21

16 Nyε nde l'à pεn mii á ke, ná lire mii maha mpyi, lire e ke, mii à li cè na Saliyañi à jwə.

17 Nka mii fànha nyε naye na mε, jaha na yε kapegigii mpyiñi lage ku nyε mii i ke, kuru ku maha mii yaha li na.

18 Mii à li cè na kacεnñkii mpyiñi fànha nyε mii i mε. Sèeñi na, mii la maha mpyi s'a katiigiñi pyi, nka mii maha jà mε.

19 Kacεnñkii mii la maha mpyi s'a mpyi ke, mii nyε na jìni na cyire pyi mε fo kapegigii, cyire lage sí nyε mii na mε.

20 Nde l'à pεn mii á ke, mii aha a lire pyi, lir'à li cyêe na mii fànha nyε naye na mε, nka kapegigii mpyiñi sònñore ti nyε mii i ke, tire fànhe ku nyε mii na.

21 Mii à nde kani kàanmucya naye e, tère o tère e mii la nyε s'a kacεnñii pyi ke, kapiini mpyiñi lage ku maha mii ta.

22 Kile Saliyañi kyal'à sàa táan mii á.

23 Nka mii maha kani labεε fànha jya naye na, ndemu li nyε li nyε mii jyii wuuni mε. Lire li maha mii yaha kapegigii mpyiñi na, mii a sì mpyi cyi biliwe.

24 Ei! Mii wuun'à kèεge dε! Mii sònñopeere ti sí kwùñi nə mii na ke, jofoo u sí mii shwə tire na yε?

25 Wuu Kile kêe, jaha na yε wuu Kafoonji Yesu Kirisita à wuu shwə.

Nyε mii la na nyε s'a Kile Saliyañi kurigii jaare, nka kapegigii mpyiñi lage kurugo, mii nyε a jà a li pyi mε.

8

Naaranjanni l'à táan Kile Munaani á ke

¹ Nye nume, mpil pi nye Yesu Kirisita wwojεεge e ke, Kile saha si tigare cyán pire na me.

² Kile Munaani maha shñji ηgemu kaan Yesu Kirisita wwojεεge e ke, lire fãnh'à mii jùññ wwu kapegigii ná kwùñji fãñhe e.

³ Sùpyañji fãnh'à cyére, lire kurugo wuu nye a ja na MusaSaliyañji kurigii jaare si ntii me. Lire e Kile à u yabilinji Jyañji tun, u à pa sùpya wuu kapimpyi-ibii fiige, maa u pyi kapegigii yàfañji sárage.

⁴ U à lire pyi, bà wuu si mpyi s'a jaare ntinji i Kile Saliyañji yi jwuñkanni na me. Nume, wuu saha nye na jaare wuu nyii wuuni i me, ñka wuu na jaare na ntàanni ná Kile Munaani nyii wuuni i.

⁵ Yii li cè, shinji u na jaare na ntàanni ná u nyii wuuni i ke, u nyii karigii kanni na urufoo maha sññji. Ñka shinji u na jaare na ntàanni ná Kile Munaani nyii wuuni i ke, lire nyii karigii na urufoo maha sññji.

⁶ Na sññji ma nyii karigii na, lire maha kwùñji ñ mu na, ñka na sññji Kile Munaani nyii karigii na, lire maha shñji ná yyeññke kaan.

⁷ Mpil pi maha sññji pi nyii karigii kanni na ke, pire na nye Kile zàmpenmii. Naha na ye pi nye na jεεge na Kile Saliyañji kurigii jaare me, pi bá jini me.

⁸ Lire l'à li ta, mpil pi na sññji pi nyii karigii kanni mpyinji na ke, pire si n-ja Kile nyii kariii pyi me.

⁹ Yii pi ke, yii nye na jaare na ntàanni ná yii nyii wuuni i sahañki me, Kile Munaani nyii wuuni yii nye na mpyi, naha na ye Kile Munaani na nye yii e.

Ná Kirisita Munaani* jye ηgemu i me, urufoo jye Kirisita wu me.

¹⁰ Yii méε jye yii sí n-kwû yii kapegigii kurugo ke, ná Kirisita sí na jye yii zòmpyaagil'e, Kile Munaani sí shìñi ninjkwombaañi kan yii á, naha na ye Kile à jwo na yii à tíi.

¹¹ Ná Kile s'à Yesu jè a yige kwùñi i u Munaani cye kurugo, Kile Munaani sí jye yii e, yii aha ηkwû, Kile sí yii jè u Munaani cye kurugo mú.

¹² Lire e ke cìmpyiibii, wuu à yaa wuu a jaare wuu a ntàanni ná Kile Munaani jyii wuuni i, ηka wuu jye a yaa wuu a jaare wuu a ntàanni ná wuu jyii wuuni i me.

¹³ Yii aha a jaare na ntàanni ná yii jyii wuuni i, yii sí n-kwû, ηka yii aha yii jyii karigii nimpegigii bò Kile Munaani barag'e, yii sí shìñi ninjkwombaañi ta.

¹⁴ Jye mpìi pi na jaare na ntàanni ná Kile Munaani jyii wuuni i ke, pire puni na jye Kile pyii.

¹⁵ Naha na ye Kile Munaani li jye yii e ke, lire kurugo, yii saha sì n-pyi bilii me, yii mú saha sì raa fyáge me. Li sí yii pyi Kile pyii, si yii pyi yii ja yii a ηko fànha na Kile á: «Baba, Tufoonji!»

¹⁶ Lire Kile Munaani li maha wuu pyi wuu à tèn ná l'e wuye funñ'i na wuu na jye sèñi na Kile pyii.

¹⁷ Jye ná wuu sí jye u pyii, wuu à pyi u koolyii mú, maa mpyi Kirisita koolyijεε. Ná wuu s'à pyi ná u e u yyefuge e, wuu mú sí n-pyi ná u e u sìnampe e.

Sìnampe nimpampe kani

* **8:9** Kirisita Munaani ná Kile Munaani jye ninjkin.

18 Mii à li cè na yyefuge e wuu ገሃይ ልጅ ስጦት ke, kuru ገሃይ ሃፋይን ጤ, ስጠሎ ጠጠሎ Kile sí n-kan wuu á ke, ku bá sí n-jà n-tàanna ná pur'e ጤ.

19 Yii li cè na ጠጠሎ Kile sí u ሃይጠጠሎ ስጠሎ ርሃይ ke, Kile yadayi puni funvwugo wuyi yi ገሃይ na kuru ጠጠሎ ስጠሎ.

20 Yaayi Kile à dá ke, yire pun'à pa ጠጠሎ ጠጠሎ baa. Lire ገሃይ a ሃይ yire yaayi ጠጠሎ ጠጠሎ ጠጠሎ! Kile u à li ሃይ ጠጠሎ ጠጠሎ. Lire ná li wuuni mú i, ስጠጠሎ ጠጠሎ saha na ገሃይ.

21 Bà bilijni maha fworobilere e ጤ, ጠጠሎ yaayi Kile à dá ke, yire sí n-pa n-fworobilere i. Lire ሃይጠጠሎ na, Kile ሃይጠጠሎ na ገሃይ ስጠሎ ጠጠሎ i ke, yire yaayi sí n-ጠጠሎ pur'e.

22 Wuu à li cè, ali ጠጠሎ, yaayi puni na ጠጠሎ ሃይጠጠሎ ሃይጠጠሎ e, ጠጠሎ ጠጠሎ.

23 Lire ጠጠሎ ጠጠሎ, wuu mú na ጠጠሎ. Yaayi Kile sí n-pa n-kan wuu á ke, Kile Munaani à kan wuu á ጠጠሎ ሃይጠጠሎ ጠጠሎ. Kile sí n-pa yaayi puni kan u ሃይጠጠሎ ጠጠሎ ጠጠሎ ጠጠሎ na ጠጠሎ ጠጠሎ i ke, ጠጠሎ kuru ጠጠሎ ku ጠጠሎ ke, wuu mú na ጠጠሎ.

24 Kile à wuu ሃይጠጠሎ, ጠጠሎ wuu ሃይጠጠሎ ጠጠሎ a yire yaayi puni ta ጠጠሎ. Wuu à wuu ሃይጠጠሎ ጠጠሎ yire na. Yii li cè na mu aha yaage ጠጠሎ ta a ጠጠሎ ke, mu ሃይጠጠሎ maha kuru nta ሃይጠጠሎ ጠጠሎ.

25 ገሃይ yaage na wuu na ሃይጠጠሎ ke, ná wuu ሃይጠጠሎ ku ta ጠጠሎ, wuu wuu ሃይጠጠሎ ጠጠሎ wuu raa ku ስጠሎ.

26 Kile Munaani maha wuu ሃይጠጠሎ ጠጠሎ ጠጠሎ. Naha na ሃይጠጠሎ à yaa wuu Kile ጠጠሎ kani ndemu na ke, wuu maha lire cè ጠጠሎ. Kile Munaani maha Kile ጠጠሎ wuu

kurugo fo maha kyèñkanni là pyi, wuu jye a ndemu yyaha cè me.

²⁷ Kile u maha sùpyañi zòmbilini karigii yyaha caa ke, nde u Munaani jye na jcaa ke, uru u à lire cè. Yii li cè na mpïi pi jye Kile wuubii ke, Kile Munaani maha u jáare pire kurugo maha ntàanna ná Kile jyii wuuni i.

²⁸ Mpïi pi à Kile kyaa táan piy'á ke, wuu à li cè na yaayi puni maha báarañi pyi siñcyan pire ntègeñi kurugo, u à pire mpiimu yyere mà tàanna ná u kayaanjahani i ke.

²⁹ Kile à fyânha a mpiimu cwəənrə ke, u à wyèr'a li lwó uye funñ'i, si pire pyi u Jyañi fiige, bà u Jyañi si mpyi si mpyi shinnyahara yyaha wu me.

³⁰ Mpïimu u kariii Kile à fyânha a cwəənrə ke, u à pire yyere. U à pi yyere ke, maa pi pyi na pi à tí. Nàkaana baa, u mú sí pi pyi shinbwoo uye yyere.

Tàange ku jye Yesu Kirisita e ke, yafyin si n-jà wuu láha kuru na me

³¹ Jye naha wuu saha sí raa yu ye? Ná Kile sí jye ná wuu e, naha wà sí n-jà n-pyi wuu na ye?

³² Kile jye a jæn'a u yabiliñi Jyañi shwə kyaage na me, ñka u à u yaha u à kwû mà pyi sáraga wuu puni kurugo, naha ku sí li ta na u áha yaayi puni kan wuu á u Jyañi cye kurugo mà ye?

³³ Mpïi Kile à cwəənrə ke, jofoo u sí n-jà tìgire cyán pire na ye? Wà si n-jà me, naha na ye Kile u à pi pyi pi à tí.

³⁴ Jofoo u sí n-jà pi cêege ye? Wà si n-jà me, naha na ye Yesu Kirisita à kwû wuu cyaga, lire kanni bà me, u à jè a fworə kwùñi i, u à sà ntèen Kile kàñiñe cyege na, maa Kile jáare wuu á.

35 Tàange ku nyε Kirisita e mà yyaha tí ná wuu e ke, naha ku sí n-jà wuu láha kuru na ye? Yyefuge sí n-jà la? Lire nyε me fyagare, lire nyε me wuu ηkyèregenji, lire nyε me katege, lire nyε me fòηke, lire nyε me kawaa, lire nyε me boore la?

36 Yire y'à séme Kile Jwumpe Semεnji i na:
«Mu kurugo, wuu maha mpyi kwùñi laage e canm-puni,
pi maha wuu pyi mu à jwo mpàa, pi na ηkèεge ná mpiimu i tabon'i ke†.»

37 Nka lire ná li wuuni mú i, ηge u à wuu kyaa táan uy'á ke, uru fànhe cye kurugo, wuu à sí ta yire yyefuyi puni na.

38 Sèñi na, mii à sàa dá li na na kwùñi yo, shèñi yo, mèlεkεεbii yo, jínabii yo, numε yaayi yo, yaayi nimpayi yo,

39 nìnyinji fànhe yaayi yo, nìηke nùηᵃ wuyi yo, yaaga maha yaaga k'à dá ke, tàange ku nyε Kile á mà yyaha tí ná wuu e, u à kuru ηkemu cyêe wuu na wuu Kafoonji Yesu Kirisita cye kurugo ke, kuru kà sì n-jà wuu láha kuru na me.

9

Kile à Izirayeli shiinbii cwᵃᵃnrᵃ

1 Sèñi mii nyε na yu yii á, kafinara bà me, naha kurugo ye mii nyε Kirisita wu, mii zòmbilini yyaha Kile Munaani à cù ke, lir'à li cyêe mii na na sèñi mii nyε na yu na:

2 mii yyetanha wu ná mii nàvunηᵃ wu u nyε mii shinji shiinbii taan.

† 8:36 Zaburu 44.23

³ Lajaŋke méε n'a mpyi a cwo mii na pi cyaga, maa mii yige Kirisita wwoŋεεge e bà pi si mpyi si jyè kuru wwoŋεεge e με, lire mpyi na sí n-táan mii i.

⁴ Pire pi ŋye Izirayeli shiinbii, Kile à pi pyi u pyεnge shiin. U à sinampe kan pi á, maa tunmbyaare le ná pi e, maa Saliyaŋi kan pi á, pyiŋkanni na pi à yaa pi a uru pêre ke, maa lire cyêe pi na, maa yaayi ŋwomyahigii lwó pi á.

⁵ Pi à fworro tiibii niŋcyiibil'e. Pire cye na Kirisita à pa, uru u ŋye yaayi puni ŋuŋo na, uru u ŋye Kile. U à yaa u a mpêre tèrigii puni i, fo tèkwombaa. Amiina.

⁶ Izirayeli shiinbii niŋyahamii mén'à Kile cyé ke, lire ŋye a li cyêe na yaayi ŋwomyahigii Kile à lwó ke, na cyir'à pyi kaŋwəo baa mà de! Yii li cè na Izirayeli shiinbii puni ŋye Izirayeli tüluge shiin με.

⁷ Ibirayima tüluge shiinbii puni ŋye Ibirayima pyii με. Kile mpyi a yi jwo Ibirayima á na: «Ishaka pyiibii pi sí n-pyi mu tüluge shiinbii*.»

⁸ Lire ŋwəhe ku ŋye, pyiibii pi à ta mà tàanna ná sùpyire ŋyii wuuni i kanna ke, pire ŋye Kile pyii με. Mpii pi à ta mà tàanna ná Kile ŋwəmeeni i ke, pire pi ŋye Ibirayima tüluge shiinbii.

⁹ Kile ŋwəmeeni jwumpe pu ŋye mpe: «Yyeela numecyiin, mii sí núru n-pa, lire sí pyà ta Sara á†.»

¹⁰ Lire kanni bà με. Wuu sônŋo Erebeke na mú! Ur'à u ŋampii laani lwó wuu tulyege Ishaka á.

¹¹⁻¹³ Mà pyiibii yaha pi sàha si, si ŋkwò kacenne, lire ŋye με kapii pyi με, Kile mpyi a yi jwo Erebeke á na yyahafooni Ezawu sí n-pyi kàntugo wuŋi

* 9:7 Zhenεzi 21.12 † 9:9 Zhenεzi 18.10, 14

Yakuba báarapyi‡. Kile à jwo u Jwumpe Semɛɛni i na: «Mii à Yakuba funɲɔ lwó mà tòro Ezawu na§.» Kile à yire jwo mà pi ta pi sàha si mɛ. Lir'à li cyêe na kani Kile à bégel'a yaha ke, u na u báaraɲi pyi na ntàanni ná lire e, u ɲye na u pyi mà tàanna ná sùpyaɲi kapyiɲkil'e mɛ.

Kile maha sùpyire cwɔɔnre maha ntàanna ná u ɲyii wuuni i

14 ɲye ɲaha wuu sí n-jwo ye? Lire e ke Kile ɲye a tíl'à bɛ? Ɔnhɔ! Lire bà mɛ!

15 Sɛɛɲi na, u à yi jwo Musa á na: «Shinɲi na mii la ɲye si ɲùɲaara ta ke, mii sí ti ta uru na, shinɲi i mii la ɲye si ɲùɲke pi ke, mii sí ku pi ná ur'e*.»

16 Lire e ke sùpya ɲyii wuu, lire ɲye mɛ u kapyiɲii sí n-jà lire pyi li pyi mɛ, fo Kile ká ɲùɲaara ta ɲgemu na ke.

17 Kile Jwumpe Semɛɛni i, Kile à jwo Farɔn á na: «Mii à mu tɲɲe saanre tatɛɛnge e bà mii fànhe ná mii mɛge si mpyi si nɔ ɲùɲke cyeyi puni i mu cye kurugo mɛ†.»

18 Lire e ke shinɲi na Kile la ɲye si ɲùɲaara ta ke, u maha ti ta urúfoo na, u la ká mpyi si ɲgemu niɲgyii waha ke, u maha li waha.

19 Wà sí n-jà mii yíbe na «ɲaha na Kile maha núru na wuu cêeɲe ye? Jofoo u sí n-jà n-cyé u ɲyii wuuni i ye?»

20 Mu u ɲye sùpya kanna ke, ɲaha ku ɲye mu, ka mu u wá na Kile kyáali ye? Pwoore cwooni sí n-jà li yaafooni pyi na ɲaha na u à lire yal'amɛ ye la‡?

‡ 9:11-13 Zhenzi 25.23 § 9:11-13 Malaki 1.2,3 * 9:15 Ekizodi 33.19 † 9:17 Ekizodi 9.16 ‡ 9:20 Ezayi 29.16; 45.9; Zheremi 18.6

21 Pwoore cwənhəfoonji bà u maha ti pyi u jεεmpe mà? L'aha u táan, ná pwoore ninure e, u sí n-jà longara cwoo, lire jye me cwotiile yaa. 22 Kile la mpyi si li cyêe na uru lùun'à yîri, si u sífente cyêe mú. Nka cyire cwəhigii cyi mpyi a yaa cyi kèεge ná Kile lùuni mpyi a yîri cyi taan ke, Kile à li kwû uye e, maa jçû uye na cyi taan.

23 Mpii na u à jùnaara ta maa pi bégel'a yaha pi i jyè njnyinji i ke, u à lire pyi si li cyêe sùpyire puni na na u pèente na jye tεgele baa.

24 Wuu u à yyere ke, Yahutuubii kanni shwəhəl'e bà u à wuu yyere me, u à wuu pii yyere mà fworro supyishinji sannji shwəhəl'e mú.

25 Yire y'à jwo Kile tünntunni Oze sémenji i na:
«Mpii pi jye pi mpyi mii shiin me,
mii sí pire pyi na shiin.
Supyishinji u jye mii mpyi a u kyaa táan nay'á me,
mii sí uru kyaa táan nay'á sèl'eš.

26 Cyage e yi mpyi a jwo pi á na
“Yii jye mii shiinbii me” ke,
kuru cyage ninuge e pi sí raa yiri Kile jyii wunji
pyilibii*.»

Nje Kile à jwo Izirayeli shiinbii kyaa na ke

27 Kile tünntunni Ezayi mú mpyi a jwo Izirayeli shiinbii kyaa na na:

«Izirayeli shiinbii méε ká sàa jyaha suumpe lwəhe
jwəge nticenni fige,
pi shin paanra kanni ti sí n-shwə.

28 Yii li cè na jwumpe Kafoonji Kile à jwo ke,
u sí pu fûnnə feefee njñke na fwəfwə†.»

§ 9:25 Oze 2.22 * 9:26 Oze 1.10 † 9:28 Ezayi 10.22, 23

29 Kile tūntunñi Ezayi mú mpyi a fyânha a jwo na:

«Kàmpyi Sinji Punifoo Kile nyε a mpyi a shinpaanra yaha t'à kwôro wuu shinji i mε,
wuu shinji mpyi na sí n-tò Səɔdamu fiige,
wuu shinji mpyi na sí n-tò Gəməri fiige‡.»

Mpii pi à dá Kirisita na ke, Kile à jwo na pire pun'à tí

30 Nyε supyishinji sanni shiinbii pi mpyi pi mpyi na ntīñi caa mε, pir'à ntīñi ta pi dāniyañi kurugo;

31 mà li ta, Izirayeli shiinbii pi mpyi na sōññi si ntīñi ta MusaSaliyañi kurigii jaarañi kurugo ke, pire nyε a u ta mε.

32 Naha na lir'à pyi yε? Pire pi ke, mà jwo pi dāniyañi pyi si u ta ke, pi mpyi na u caa ná pi kapyiñkil'e. Nyε l'à pyi mu à jwo pi à búruugo kafaage na mà cwo.

33 Yire y'à séme Kile Jwumpe Semēñi i na:
«Yii wíi, kafaage na sùpyire sí raa búruge ke, mii à kuru yaha Siyən kànhe e.
Kafaage ku sí raa sùpyire cyáan ke, mii à kuru yaha wani.

Nka ŋgemu u à dá ku na ke, urufoo sì n-sílege mεŖ.»

10

1 Nyε mii cìmpyiibii, nde mii na jcaa ná na zòmbilini puni i, maa Kile jáare li na na shinji Izirayeli shiinbii kurugo ke, lire li nyε, pi nùmpañja ta.

2 Sèēñi na, mii à li jya na pi à piye pwə sèl'e Kile kuni jaarañi na, ŋka pi nyε a li yyaha cè mε.

‡ 9:29 Ezayi 1.9 § 9:33 Ezayi 8.14; 28.16

³ Pyiŋkanni na Kile maha sùpyaŋi pyi na u à tíi ke, pi nyε a lire yyaha cè mε, maa ntiiŋi caa ná pi yabilimpíi kapyiŋkil'e. Lire pyiŋkanni na, kuni i Kile maha sùpyaŋi pyi u à tíi ke, pi à cyé lire na.

⁴ Kirisita u nyε Saliyaŋi tεgeni, bà li si mpyi, shin maha shin u à dá u na ke, Kile sí urufoo le shintiibil'e mε.

⁵ Ntíiŋi u maha ntaa Saliyaŋi cye kurugo ke, Kile túnntunŋiMusa à jwo uru kyaa na na: «Ŋgemu ká já na Saliyaŋi kurigii puni jaare ke, urufoo sí shì ta lire cye kurugo*.»

⁶ Ntíiŋi u maha ntaa dáníyaŋi kuni i ke, shinŋi u nyε na jáare lire kuni i ke, urufoo sí n-jà n-jwo Kile túnntunŋi Musa fiige na: «Li nyε a nɔ yii pi dùgo nìnyíŋi i† (yii sà Kirisita cya yii tírige mε.)

⁷ Li mú nyε a nɔ yii tíge kacýewýicugunke e (yii i Kirisita pyi u jè a fworó kwùŋi i mε.)»

⁸ Nka jaha Kile Jwumpe Semεŋi à jwo yε? U à jwo: «Jwumpe na nyε mu taan, mu jwɔge e ná mu zòmbilini i‡.» Puru jwumpe pu nyε dáníyaŋi jwumpe, wuu na puru mpemu yu sùpyir'á ke.

⁹ Mu aha jɛn'a yyére li na ma jwɔge e na Yesu u nyε Kafoonji, maa dá li na ná ma zòmbilini puni i na Kile à u jè a yige kwùŋi i, mu sí nùmpañña ta.

¹⁰ Wà ha dá Kirisita na u zòŋi na, Kile maha jwo na urufol'à tíi. Wà ha yyére li na u jwɔge e sùpyire jyii na na Yesu u nyε Kafoonji, urufoo sí nùmpañña ta.

¹¹ Yii li cè na y'à séme Kile Jwumpe Semεŋi i na: «Shin maha shin u à dá u na ke, urufoo sì n-sílege mεŠ.»

* **10:5** Levitike 18.5 † **10:6** Duterenomu 30.12 ‡ **10:8** Duterenomu 30.14 § **10:11** Ezayi 28.16

12 Lire e ke Yahutuubii bâra supyishinji sanñi na, wà nyε a wwû w'e mε. Kafoonji ninunji u nyε pi puni jùññ na. Mpiimu ká u jáare ke, u maha pire kan fo maha pi funñyi jññe.

13 Naha na ye yire y'à séme Kile Jwumpe Semεñi i na: «Shin maha shin ká Kafoonji Kile mεge yyere ke, urufoo sí n-shwǎ*.»

Yahutuubil'à cyé Jwumpe Nintanmpe na

14 Nyε wà sí n-jà n-jwo, ná pi nyε a dá u na mε, di pi sí n-jà u yyere n-jwo ye? Ná pi nyε a u kyaa lógo mε, di pi sí n-jà n-dá u na n-jwo ye? Ná wà nyε na u kyaa yu mε, di pi sí u kyaa lógo n-jwo ye?

15 Ná pñi nyε a tun u shεenre njwuñi mεε na mε, di u shenre sí raa yu s'a ñko ye? Y'à jwo Kile Jwumpe Semεñi i na: «Mpii pi na ma ná Jwumpe Nintanmpe e ke, pire pama lem'à jwǎ cyeyi puni i†.»

16 Nka süpyire puni nyε a dá Jwumpe Nintanmpe na mε. Nyε yire Kile tñntunñi Ezayi à jwo na: «Kafoonji Kile, Jwumpe Nintanmpe wuu à jwo ke, jofoo u à dá pu na ye‡?»

17 Dániyañi maha ntaa Jwumpe Nintanmpe ndògonji cye kurugo, puru Jwumpe Nintanmpe à fworó Kirisita e.

18 Yíbigé wà sí n-jà n-pyi ke, kuru ku nyε: «Taha Yahutuubii nyε a pu ta a lógo mε?» Pi à pu lógo ke! Y'à jwo Kile Jwumpe Semεñi i na:

«Pi à yi§ jwumpe lógo jññke cyeyi puni i, yi jwump'à nǎ dijnyεñi jùñyi puni na*.»

* 10:13 Zhoueli 2.32 † 10:15 Ezayi 52.7 ‡ 10:16 Ezayi 53.1

§ 10:18 Cannjanyiiini ná yññke ná wərigii, cyire kyaa li nyε naha ñke cyage e. * 10:18 Zaburu 19.5

19 Yíbigè wà saha sí n-jà n-pyi ke, kuru ku nyɛ: «Taha Izirayɛli shiinbii nyɛ a mpe jwumpe yyaha cè mɛ?» Kile tūntunɛɛ Musa mpyi a jwo na Kile à jwo: «Supyishinɛ u nyɛ yii nyɛ a u le dá e mɛ, mii sí uru yɛncyɛge lèɛ yii e,

yii na supyishinɛ ngemu sɔnnɛ yákili baafɛe ke, mii sí uru nàvunɛke pyi ku yii ta†.»

20 Ezayi mú à jwo fyagara baa na Kile à jwo:

«Mpii pi mpyi pi mpyi na mii caa mɛ, pir'à mii nya, mpii pi mpyi pi mpyi na mii yíbili mɛ, mii à naye cyêe pire na‡.»

21 Nka nde li nyɛ Izirayɛli shiinbii kàmpanɛke ke, Kile à jwo:

«Mii à canmpuni pyi na na cyɛge kaan sùpyire t'á, ntemu ti nyɛ ti nyɛ ná pèen'i mɛ, maa nùɛɔ kyán ke§.»

11

Kile nyɛ a cyé Izirayɛli shiinbii na mɛ

1 Nyɛ yibige wà sí n-jà n-pyi ke, kuru ku nyɛ: «Lire e ke Kile à u shiinbii, Izirayɛli shiinbii cyé bɛ?» Mà byanhara bá la! Naha na yɛ mii yabilinɛ na nyɛ Izirayɛli shin, maa mpyi Ibirayima tұлuge shin, mà fwoɔ Benzama bage e.

2 Sùpyire Kile à cwɔɔnrɔ mà lwó fo ku tasiige e ke, u nyɛ a pi cyé mɛ. Nje Kile tūntunɛɛ Eli à jwo Kile á Izirayɛli shiinbii kyaa na ke, Kile Jwumpe Semɛɛɛni à njemu jwo mà yyaha tí ná yire e ke, yii nyɛ a yire cè mà?

† 10:19 Duterɛnɛmu 32.21 ‡ 10:20 Ezayi 65.1 § 10:21 Ezayi 65.2

³ U à jwo: «Kafoonji, pi à mu tūntunmpii bō, maa mu sárayi tawwuyi jya. Mii kanni u à kwôro, pi la na nyε si mii mú bō*.»

⁴ Njka di Kile à u jwō shwō a jwo ye? U à jwo: «Mii à shiin kampwōhii baashuunni (7.000) bégel'a yaha naye mεε na, pire wà nyε a u ninjkure sín Baali† taan mε.»

⁵ Lire pyinjanni na mú, ninjaa Izirayeli shiinbii paanra na nyε wani, Kile à jwō pire na, maa pi cwōonrō.

⁶ Ná u s'à jwō pi na maa pi cwōonrō, pi kapyiinonii bà cyi à lire pyi l'à pyi mε. Kampyi pi kapyiinonii fyè u mpyi u wi, li mpyi na sí n-pyi mu à jwo fwotonō na Kile nyε, ná lire bà mε, u nyε a jwō pi na mε.

⁷ Nyε nje mii sí n-jwo ke, yire yi nyε: nde Izirayeli shiinbii mpyi na jcaa ke, pi nyε a lire ta mε. Mpii Kile à cwōonrō ke, pire pi à lire ta. Pi sanmpil'à pi ninjyigigii waha.

⁸ Yire y'à jwo Kile Jwumpe Semēni i na: «Kile à pi yákilibii tō, maa pi nyiigii pyi cyi nyε na jaa mε, maa pi ninjyigigii pyi cyi nyε na nūru mε, fo mā pa nō ninjaa na‡.»

⁹ Saanji Dawuda mú à jwo: «Njyñi pi à wwō a lyî ke, Kile à uru pyi pi á kànhaña k'a pi cwôre, maa u pyi pi á kanuñō sí raa pi cyáan, lire si mpyi pi kapyiini sàrañi.

¹⁰ Na pi nyiigii cyi wwō, pi àha raa jaa mε,

* **11:3** 1 Saanbii 19.10, 14 † **11:4** Baali»: Sùpyire ti mpyi a tēen Izirayeli shiinbii nkere na ke, pire yasanmbwōhe kà mege ki. Izirayeli shiinbii ninjahamii mú mpyi a li jwō cū na ku pēre (1 Saanbii 19.18). ‡ **11:8** Duterēnōmu 29.4; Ezayi 29.10

pi tùbuubii pi kûr'a yaha tèrigii puni i§.»

Izirayeli shiinbii nùmpañke kani

¹¹ Nyε yibige wà sí n-jà n-pyi ke, kuru ku nyε: «Taha Izirayeli shiinbii sí n-kwôro pi tabu-rugujcwoge e?» Mà byanhara bá la! Pi jcwuj'à pyi kañujə, ka supyishiñi sanñi si nùmpañja ta. Lir'à pyi bà yijcyεge si mpyi si jyè Izirayeli shiin-bil'e mε.

¹² Nyε Izirayeli shiinbii ngurugonji ká mpyi kañujə mà kacεññii nimbwəhii pyi jññke na, ka pi jcwujə si mpyi kañujə mà supyishiñi sanñi pyi u à təon nimbwo ta, lire e ke pi puni ká núr'a pa Kile á tēni ndemu i ke, nàkaana baa, là sí n-bâra kacεññkii nyahañi na.

¹³ Yii pi nyε supyishiñi sanñi wuubii Yahutuubii shwəhəl'e ke, ná yii e mii nyε na yu. Mii na nyε Yesu tūntunñə ngemu u à tun supyishiñi sanñ'á ke. Mii à uru báarañi cū ná na cyeyi shuunnñi i,

¹⁴ bà yijcyεge si mpyi si mpêe mii cñmpyiibii Izirayeli shiinbil'e, lire si pi pii pyi pi shwə mε.

¹⁵ Kampyi Kile à pi yaha ñkere na ke, lir'à pyi kañujə mà Kile ná dñnyε sùpyire shwəhəñi yaa, Kile ká núr'a pi bâra uye na tēni ndemu i ke, karigii nijcεññkii cyi sí n-pyi ke, yii sōññə cyire na ke. Li sí n-pyi mu à jwo mpii pi mpyi a kwū ke, pir'à núr'a jè.

¹⁶ Sùmañi nijcyiñi u à nə pi à kwən ke, uru ká yaha Kile mεε na, u mbyimpe ká ntèg'a bwúuru yaa, uru mú na nyε Kile wu. Cige ndire ká yaha Kile mεε na, ku ñkéñyi mú maha mpyi u wuyo.

17 Izirayeli shiinbii na jye mu à jwo olivye cige, ñkemu k'à cenme kerenge e ke, yii supyishiñi sanñi sí jye mu à jwo jyege funñə woge. Pi à kerenge woge ñkéñyi yà kwòn, maa jyege funñə woge ñkéñyi yà kwòn a pwə yire takwəny i, bà yii si mpyi si ku tunmpe pà ta me.

18 Lire e ke ma hà raa ñkéñyi niñkwəñny fwohəre si maye pēe me. Mu aha maye pēe, li cè na mu bà u à ndire yyéenge me, ñka ndire t'à mu yyéenge.

19 Mu sí n-jà n-jwo na yire ñkéñy' à kwòn, si mu pwə yi takwəny i.

20 Sèe mu à jwo. Yi dánabaare kurugo y'à kwòn, maa mu pwə yi takwəny i mu daniyanñi kurugo. Ñka ma hà maye pēe ná lire e me! Fyá Kile na!

21 Kile ká mpyi u jye a nùñaara ta cige yabilinñi ñkéñyi na me, mu jye a cè na u sí n-jà mu mú pyi amuni mà?

22 Kile kacenni ná u kawaani nimpyiini wí ke! Mpii pi à cwo ke, u à kawaa pyi pire na, maa kacenne pyi mu na. Maye waha maa ñkwôro puru ticenmpe e de, lire baare e mu mú sí n-kwòn.

23 Izirayeli shiinbii mú ká fworro pi dánabaare e, Kile sí núru pi pwə pi talyege e, ñaha na ye sí na jye Kile na mà pi pwə sahanñi.

24 Mu u à kwòn jyege olivye cige na mà pa mpwə kerenge olivye cige ñkéñyi takwənge e mà ta yii jye niñkin me, mu jye a cè a jwo na yire pwəhəmə sí n-táan yi nùñke na mà tòro mu taan mà?

25 Mii cìmpyiibii, kani l'à ñwəhə ke, mii la jye yii i lire cè, bà li si mpyi, yii pi jye supyishiñi sanñi shiinbii ke, yii àha ñkwə yiye pyi yákilifee me. Supyishiñi sanñi shiinbii pi sí n-shwə ke, Izirayeli

shiinbii pìi sí pi niṅgyigigii waha fo sà yaa ná pire e pi à fûnṅə.

²⁶ Lire ká mpyi, Izirayeli puni sí n-shwə bà y'à séme Kile Jwumpe Seməṅi i na:

«Shwofooṅi sí n-yîri Siyən kànhe e,

U sí n-pa Yakuba tûluge shiinbii pyi pi pi toroṅkanni kēenṅe, pi raa fyáge Kile na.»

²⁷ Yire Kile mpyi a jwo u Jwumpe Seməṅi i na: «Tunmbyaare mii sí n-le ná pi e ke, tire ti ṅye nte: mii sí pi kapegigii yàfa pi na*.»

²⁸ Jwumpe Nintanmpe kàmpañke na, pi à cyé puru na ke, pi à pyi Kile zàmpenmii, ka lire si yii pyi yii à tòn ta. Kile pi ṅwəənṅəṅi kàmpañke na, pi kyaa saha à táan u á pi tulyeyi kurugo.

²⁹ Naha na ye Kile ká yaage ṅkemu kan ke, u saha ṅye na kuru shuu me, u à ṅgemu yyere ke, u ṅye na urufoo cyíge sahaṅki me.

³⁰ Tèni l'e, yii ṅye a mpyi a Kile ṅwəməeni cû me, ṅka nume, Izirayeli shiinbil'à cyé Kile na ke, lir'à Kile pyi u à ṅùṅaara ta yii na.

³¹ Lire pyiṅkanni ninuuni na, Izirayeli shiinbil'à Kile ṅwəməeni yaha, bà li si mpyi, Kile à ṅùṅaara ta yii na pyiṅkanni ndemu na ke, u u ṅùṅaara ta pi na nume mú.

³² Yii li cè na Kile à sùpyire puni yaha ti ṅwəməe yahare e, si ṅkwə mpa ṅùṅaara ta ti puni na.

Kile yákilifente kani

³³ Ei! Təgəle ṅye Kile nəfuufente ná u yákilifente ná u ṅcəṅi na me!

* **11:27** Ezayi 59.20, 21; 27.9; Zheremi 31.33, 34

Karigii u à bégel'a yaha ke, wà sì n-jà cyire yyaha
cè mε.

Wà nyε a u kurigii cè mε.

³⁴ Y'à séme Kile Jwumpe Semεñi i na:

«Jofoo u à Kafoonji Kile sònñore cè ye?

Jofoo u nyε u yeεfoonji ye†?

³⁵ Jofoo u à fyânya a yaaga fwoole u na,

u u mpa urufoo fwooni tò ye‡?»

³⁶ Yii li cè na yaayi pun'à fworoo Kile e,

maa mpyi u mεε na,

maa mpyi u wuyo.

Pèente ti taha u na fo tèekwombaa.

Amiina.

12

Naaranjanni nivanni kani

¹ Nyε mii cìmpyiibii, ná Kile s'a nùñaara ta wuu na, lire e ke, mii na li caa yii á, yii yiye puni kan u á sáraga nijcεñε* fiige, ηkemu ku nyε Kile yahare e, maa ntáan u á ke. Kile pèenjkanni nijcεñni li nyε lire.

² Yii àha raa yii karigii pyi diñye sùpyire wogigii fiige mε, ηka yii Kile yaha u a yii kêεñji, u u yákilii nivonmii kan yii á. Lire ká mpyi, nde li nyε Kile nyii wuuni, maa ηwɔ, maa ntáan ná cyaga nyε a li fô mε, yii sí lire cè.

³ Kile à ηwɔ mii na maa sífente ntemu kan mii á ke, mà tàanna ná tire e, mii sí yi jwo yii pun'á, yii àha yiye pèe si ntòro mε. Yii yiye tírige, fânhe Kile à kan yii á yii dáníyañi kurugo ke, yii a yii karigii pyi yii a ntàanni ná kur'e.

† 11:34 Ezayi 40.13 ‡ 11:35 Zhobu 41.2 * 12:1 Pii maha jwo:
«sáraga nyii wogo».

4 Wuu cyeere na jye ninjin, nka ti yatanjya'à nyaha, yi puni ná yi báara sí u jye.

5 Lire pyinjanni na, wuu dánafeebil'à nyaha, nka wuu na jye cyere ninjin Kirisita wwojjege e. Wuu pun'à pwə pwə wuye na.

6 Kile à jwə wuu na, maa màkanyi njemu kan wuu á wuu a báare ke, yir'à nyaha. Kile tūnture njwunji màkange jye ngemu á ke, urufoo u a ti yu u tàanna ná u dáníyanji i.

7 Dánafeebii ntègenji màkang'à kan ngemu á ke, urufoo u a pi tère. Ngemu wogo ku jye na kàlanji kaan sùpyir'á ke, urufoo u a lire pyi.

8 Yerenge màkang'à kan ngemu á ke, urufoo u a sùpyire yerenge. Sùpyire njannji màkange jye ngemu á ke, urufoo u a sùpyire kaan sèl'e. Yyahe yyére shingire màkang'à kan ngemu á ke, urufoo u a ti pyi ná sèl'e. Kanhamafeebii ntègenji màkang'à kan ngemu á ke, urufoo u a li pyi ná funntange e.

9 Tàange sèe woge ku pyi yii ná yiye shwəhəl'e, yii a kapegigii fún, yii i njkwôro yii a kacennkii pyi.

10 Tàange ku maha mpyi cìmpyiibii ná piye shwəhəl'e ke, kuru ku pyi yii shwəhəl'e. Shin maha shin u a li caa si mpyi shincyiiñi sí raa pi sanmpii père.

11 Yii àha mpyi sàafee me, yii pyi màbanfee. Yii a báare Kafoonji á ná yii zòmpyaagii puni i.

12 Sənnjəre tatahage ku jye yii á ke, yii pyi funntange e kuru kurugo. Yii funnyii níñe yyefuge tēni i, yii yiye waha Kilejarege na.

13 Yaayi kuunji u jye yii cìmpyiibii dánafeebii na ke, yii yire kan pi á, yii raa nàmpwuunbii cwôre yii a jwəge yii pyenyi i.

14 Mpii pi na yii kyérege ke, yii a jwó leni pir'á. Yii àha pi láña me, yii a jwó leni pi á.

15 Mpii pi nyε funntange e ke, yii pyi funntange e ná pire e; mpii pi na mεε súu ke, yii a mεε súu ná pire e.

16 Yii yii sòñḡore pyi ninḡin, yàmpeene kà mpyi yii e me, yii yiye tírige, yii àha yiye yaha yákilifee me.

17 Yii àha kapii fwoo tò ná kapil'e me, yii yiye waha yii raa kacenḡii pyi sùpyire puni na.

18 Yii fànha le bà yyenḡke si mpyi si ḡkwôro yii ná pi sanmpii shwôhál'e, kampyi lire sí n-jà n-pyi me.

19 Mii ntàannamacinmpyiibii, wà ká yii mùmpenme pyi, yii àha yii wuuni ḡkooḡi láha me, yii li yaha Kile á. Yii li cè na y'à séme Kile Jwumpe Semḡi i na: «Mii u sí yii túbileni kòrɔ, mii u sí yii ḡkooḡi wwû†.» Kafoḡi Kile u à jwo amuni.

20 Y'à jwo mú na: «Katege ká mpyi mu zàmpeḡḡi na, ḡjyì kan u á. Byage ká mpyi u na, lwôhɔ kan u á. Mu aha lire pyi, li maha mpyi mu à jwo nàḡkyanhii mu à wwû u nùḡke e‡.»

21 Ma hà kapegigii mpyinḡi lage yaha ku fànha ta ma na me, maye waha ma a kacenḡkii pyi, ma a fànha ta kapegigii mpyinḡi na.

13

Dánafeebil'à yaa pi piye tírige fành'á

1 Sùpyire pun'à yaa ti tiye tírige fành'á, ḡaha na ye fànha nyε wani, ḡkemu k'à tíḡe Kile pàama me, fànhafeebii pi nyε ke, Kile u à pi tíḡe.

† 12:19 Duterenoḡu 32.35 ‡ 12:20 Taanḡkii 25.21, 22

2 Lire e ke ñgemu u à cyé fànhafeebii wuyi na ke, urufol' à cyé Kile wuyi na mú. Mpii pi à cyé amuni ke, pire maha ñcèègengi pyi u à nò piye na.

3 Mpii pi na kacennkii pyi ke, pire ñye na fyáge fàhe yyaha na me, mpii pi ñye pi ñye na kacennii pyi me, pire pi maha fyáge ku yyaha na. Kampyi mu la ñye s'a fyáge ku yyaha na me, ta kacennii pyi. Lire ká mpyi, mu sí ñkèe ta.

4 Fànhafeebii na ñye Kile báarapyii yii tòonji kurugo. Ná mu ñye na kacennii pyi me, mu sí raa fyáge pi na, ñaha na ye kàshikwònyaage ñye pi cye e tawage e me. Kile báarañi na pi ñye s'a kapegigii pyifeebii kapyiñkii ñkoonji wwû pi na.

5 Lire e ke sùpyir' à yaa ti tiye tîrige fành'á. Yyefuge pi maha ntège sùpyire na ke, pi àha li pyi kuru yyaha na kannna mà de, ñka pi li pyi, ñaha na ye li kun' à tíi.

6 Lire na yii na múnalwòore sàrali mú. Mpii pi maha ti shuu ke, Kile u à pire yaha uru báarañi na, pi raa u pyi pi a ñwòge.

7 Shin maha shin à yaa ná ndemu i ke, yii lire kan u á. Shinñ' á yii à yaa yii a múnalwòore kaan ke, yii a ti kaan ur' á. Cùuy' á yaa y'a ñkaan ñgemu á ke, yii a yi kaan ur' á. Shinñi na yii à yaa yii a fyáge ke, yii a fyáge uru na. Shinñi yii à yaa yii a mpêre ke, yii a uru pêre.

8 Tàange baare e, yafyin kà zìi mpyi yii ná yii supyiñɛebii shwòhól'e me. Ñgemu u à sùpyire sannte kyaa táan uy' á ke, urufoo na Kile Saliyañi kurigii puni ñáare.

9 Yii li cè na ñje y' à jwo Kile Saliyañi i na: «Ma hà zínni ná wabere cwo e me, ma hà sùpya bò me, ma

hà nàṅkaaga pyi mε, ma hà ma supyiṅeeṅi cyeyaage ṅyipεεn pyi mε*» ke, yire ná Saliyaṅi kapyaagii sanṅkil'à lwó a pwo nde kabilini na: «Ma shinṅeeṅi kyaa táan may'á ma yabiliṅi fiige†.»

¹⁰ Tàange ká mpyi ṅgemu i ke, urufoo ṅye na kawaa pyi u shinṅeeṅi na mε. ṅye mu aha sùpyire sannte kyaa táan may'á, mu à Kile Saliyaṅi kurigii puni jaara.

Wuu bégele, wuu a wuu Kafooji cannuruge sigili

¹¹ Yii mpe lóg'a tara, tēni i wuu ṅye numε ke, yii à lire cè. Tēn'à nō wuu ṅè a yīri ṅōmpe na, jaaha na ye tēni i wuu à jyè Kile kuni i ke, wuu à zhwonji byanhara numε mà tòro lire tēni na.

¹² Numpilag'à nō cyage e, ṅyege na ṅko raa múru. Lire e ke wuu numpire karigii ṅwō yaha, wuu bēenmpe kàshikwōnyaayi le wuye na.

¹³ Wuu a jaare ntīṅi i, bà sùpyanji maha jaare canṅke e mε. Wuu láha ṅjyīntoronji ná sinm-byaani ná jacwōre ná silegebaare ná yukwōnni ná yīncyege na.

¹⁴ Yii Kafooji Yesu Kirisita pyiṅkanni lwó yii karigii puni i, yii àha raa yii cyeere ṅyii karigii pyi mε.

14

Dánafeebii ṅye a yaa pi a piye cêege me

¹ Mpii pi ṅye pi sàha fānha ta Kile kuni i mε, yii pire cūmu lemε ṅwō, yii àha raa pi jwumpe cyige mε.

* **13:9** Ekizodi 20.13-15, 17; Duteremumu 5.17-19, 21 † **13:9** Levitike 19.18

2 Wà na jye wani, ur'à cè a jwo na uru sí n-jà raa yalyire puni lyî, wà sí jye wani ngemu u jye u sàha fànha ta Kile kuni i me, faayaayi kanni uru na lyî.

3 Nge u jye na yi puni lyî ke, uru kà raa yi puni lyimbaafooji fare me, yi puni lyimbaafooji mú kà raa yi puni lyifoongi fwóhore me, jaha na ye Kile à jee uru na mú.

4 Di mu jye na maye sônñi maa waberε báarapyi cêege ye? U à báaracenne pyi yo, u jye a báaracenne pyi mà yo, mu kuro jye yire e me, u ná u jùñufooñi shwóhól'e yire jye. U mú sí báaracenne pyi, jaha na ye síñi na jye Kafoonji na mà lire pyi.

5 Wà maha canmpyaagii cyi sônñi na cyir'à jwó mà tòro cyi sanñkii na, waberε sí i sônñi na canmpyaagii pun'à tãanna. Shin maha shin u u sònñonkanni yaha li pyi sèe.

6 Shinñi u à canñke kà pwóññó canñyi sanñyi na ke, urufoo maha lire pyi Kafoonji pèente kurugo. Shinñi u jye na yalyire puni lyî ke, uru mú na lire pyi Kafoonji pèente kurugo, jaha na ye u maha fwù kaan Kile á ti kyaa na. Shinñi u jye u jye na yalyire puni lyî me, uru mú maha lire pyi Kafoonji pèente kurugo, jaha na ye uru mú maha fwù kaan Kile á.

7 Sèenji na, wuu wà tufiige jye na u shiñi pyi uye kurugo me, wuu wà mú sí jye na ñkwûu uye kurugo me.

8 Mà wuu yaha shi na, wuu jye Kafoonji wuu, wuu mú sí ká ñkwû, wuu na jye Kafoonji wuu. Lire e ke wuu jye shi na yo, wuu à kwû yo, wuu na jye Kafoonji wuu.

9 Lire kurugo Kirisita à kwû maa jè si mpyi kwùubii ná jyii wuubii Kafoonji.

10 Nyε mu wi ke, jaha na mu jye na ma cìmpworonji cêεge ye? Mu sí wi ke, jaha na mu jye na ma cìmpworonji fare ye? Wuu shin maha shin sí Kile yibige jwə shwə canjka.

11 Kafoonji Kile à jwo u Jwumpe Semεnji i na:

«Mii jyii wunji u jye,
sùpyire puni sí raa niñkure sínni mii yyahe taan,
pi puni sí raa mii pêre*.»

12 Lire pyinjanni na, wuu shin maha shin sí u kapyinjii yyaha jwo Kile á.

Yii àha raa yii cìmpyiibii jùñə kyánge me

13 Nyε wuu wuye jçèεgenji jwə yaha, yii àha yaaga yaha yii cìmpworonji yyaha na si u yyaha kwəñ, lire jye me si u pyi u cwo me.

14 Mii à li cè maa dá li na, na Kafoonji Yesu barag'e, yaage kà tufiige jye a jwóhə me. Nka wà ha nkemu pyi na k'à jwóhə ke, kuru maha jwóhə urufol'á.

15 Mu aha jçè na mu shinjεenji sí jñge mu yalyige na, ma hà ku lyí u jyii na me, ná lire bà me, mu sí tàange kuni yaha u kàmpañke na. Mu cìmpworonji kurugo Kirisita à kwú ke, ma hà mpyi kajunə si u jùñə kyán yalyire kurugo me.

16 Ma hà ma mege yaha ku kèεge yaaga kurugo, na k'à táan mu á me.

17 Yii li cè na Kile Saanre kani jye a yyaha tí ná njyñji ná yabyεere e me, nka Kile Munaani maha ntiñji ná yyeñjke ná funntange nkemu kaan ke, ná yire e t'à yyaha tí.

* 14:11 Ezayi 45.23

18 Shinñi u jye na báare Kirisita á lire pyinjanni na ke, urufoo kyaa li maha ntáan Kile á, sùpyire mú maha urufoo kêre.

19 Jye nde li sí yyejinke kan wuu á, si wuu pyi wuu fánha ta wuu ná wuye shwóhál'e Kirisita kuni i ke, wuu wuye waha lire na.

20 Ma hà Kile báarañi kèege yalyire jùñjo taan me. Sèe wi, yalyire pun'à jwó, ñka ntemu njyì sí n-jà n-pyi kañuñjo si mu cìmpworonji jùñjo kyán ke, tire njyñi jye a jwó me.

21 Kyara yo, sinmbyaa yo, yaaga maha yaaga ku sí n-jà n-pyi kañuñjo si mu cìmpworonji jùñjo kyán ke, kuru yaha wani, lire l'à pwóro.

22 Nde mu jye na sônñi mà yyaha tí ná ñke cyage e ke, lire yaha mu ná Kile shwóhál'e. Shinñi u jye u funñke jye a cεenne ná u kapyiinñkil'e me, uru wuun'à jwó.

23 Ñka mu funñke ká jεenne yalyige kà njyì na, maa núr'a ku lyî, Kile sí mu cêege, ñaha na ye mu jye a li pyi ná dániya e me. Kani sí li jye li jye a pyi ná dániya e me, lire maha mpyi kapii.

15

Dánafeebil'à yaa pi piye cùmó lemε jwó

1 Wuu mpiimu pi à fánha ta Kile kuni i ke, mpii pi jye pi sàha fánha ta l'e me, wuu pi fánhancyeereεe karigii kwú wuye e. Wuu àha raa wuu jyii karigii kanni caa raa mpyi me.

2 Shin maha shin à yaa u a u shinjεεñi jyii karii pyi jcyiimu cyi sí là jwó u na, si u pyi u a sì yyaha na Kile kuni i ke.

3 Yii li cè na ali Kirisita jye a u yabilinji jyii wuuni pyi me, mà tàanna ná yi jwuñkanni i Kile Jwumpe

Semɛŋi i na: «Mpii pi à mu faha ke, mii pìrefel'à faha*.»

⁴ Yaaga maha yaaga ku mpyi a séme fo tèmɔni i Kile Jwumpe Semɛŋi i ke, yire pun'à séme si wuu kâla, bà wuu zòmpii si mpyi si ntàra, wuu u wuye waha, wuu u sònŋɔɔ tatahaga ta me.

⁵ Kile u maha wuu pyi wuu a wuye waha, maa wuu zòmpii taali ke, uru u yii sònŋɔre pyi niŋkin, bà Yesu Kirisita nyɛ na li caa me,

⁶ bà wuu puni si mpyi si wuu Kafoonji Yesu Tunji Kile pêe ná yákili niŋkin ná mee niŋkin i me.

⁷ Bà Kirisita à yii cùmu leme ɲwɔ me, yii a yiye cùmu leme ɲwɔge amuni, lire sí pèene taha Kile mege na.

⁸ Sèenji na mii sí yi jwo yii á, Kirisita à pyi Yahutu-ubii báarapyi, ɲwɔmyahigii Kile à lwɔ pi tulyey'á ke, bà cyire si mpyi si fûnŋɔ me. Lir'à li cyêe na Kile ká ndemu jwo ke, u maha lire pyi.

⁹ U kapani ɲùŋke ku nyɛ mú, bà supyishiŋi sanŋi si mpyi s'a Kile pêre u kacɛnŋkii kurugo bà y'à séme Kile Jwumpe Semɛŋi i na:

«Lire kurugo mii sí mu pêe supyishiŋi sanŋi shwɔhɔl'e, mii sí mee cêe si mu kêe†.»

¹⁰ Y'à séme mú na:
«Supyishiŋi sanŋi puni, yii pyi funntange e ná Kile shiinbil'e siŋcyan‡.»

¹¹ Y'à núr'a séme mú na:
«Supyishiŋi puni, yii a Kafoonji kêre.
Sùpyire puni, yii a u pêre§.»

¹² Kile tùnntunŋi Ezayi mú à jwo na:

* 15:3 Zaburu 69.10 † 15:9 2 Samuweli 22.50; Zaburu 18.50

‡ 15:10 Duterenɔmu 32.43 § 15:11 Zaburu 117.1

«Sùpya sí n-pa n-fworo Zhese tùluge e,
u sí n-pa n-yíri si mpyi supyishinji sannji nùñufooñi,
pi mú sí pi sònñɔre taha u na*.»

¹³ Kilenji u maha sònñɔre tatahage kaan ke, uru
u funntanga nimbwɔhɔ ná yyeñinje kan yii á, yii
dáníyanji kurugo, bà li si mpyi n̄wɔmɛɛni u à lwó
wuu á ke, Kile Munaani fànhe si yii pyi yii yii
sònñɔre taha lire na sèl'e mɛ.

Poli báarañi pyiñkanni

¹⁴ Mii cìnmpyiibii, nde li nyɛ yii kàmpanñke ke, mii
à sàa li cè na yii à sàa yiye yaha cènmpe mpyinji
laage e, n̄cèñi sèe wuñi mú sí na nyɛ yii e, na yii sí
n-jà raa yiye yeɛge.

¹⁵ N̄ka n̄ge letɛɛñi i, mii à naye waha maa karigii
cyi sémɛ si yii funnyii cwo cyi na. Mii à lire pyi,
naha na ye Kile à n̄wɔ mii na,

¹⁶ maa mii pyi Yesu Kirisita báarapyi supyishinji
sannji shwɔhɔl'e. Jwumpe Nintanmpe n̄jwuñi
báarañi mii nyɛ na mpyi ke, uru na nyɛ mu à jwo
sáragawwu báara, mp̄ii pi nyɛ pi nyɛ Yahutuu mɛ, bà
pire si mpyi si mpyi sáraga fiige n̄kemu k'à táan Kile
á, ka Kile Munaani si ku yaha kuye kanna na, uye
mɛɛ na ke.

¹⁷ Lire e ke Yesu Kirisita wwoñɛɛge kurugo, mii
sí n-jà raa n̄kwóhɔli ná na báarañi nimp̄yinj̄i i Kile á.

¹⁸ Sèñi na, mii aha a si yaaga jwo, nde Kirisita
à pyi mii cye kurugo ke, lire kanni mii maha jwo.
Mp̄ii pi nyɛ pi nyɛ Yahutuu mɛ, u à mii t̄ɛge, maa
pire pyi pi à n̄ɛn'a Kile n̄wɔmɛɛni cù mii jwumpe
ná mii kapyiñkii cye kurugo.

* 15:12 Ezayi 11.10

19 Lir'à pyi kacyeenḵii ná kakyanhala karigii cye kurugo, Kile Munaani sífente funḵe e. Lire pyinḵanni na, Jwumpe Nintanmpe p'à yyaha tíi ná Kirisita kani i ke, puru kàmpañḵe na, mii à sàa báaraḵi pyi mà nò u tēgeni na mà lwó Zheruzalemu kànhe e mà sà nò Iliri kùluni puni i.

20 Kirisita kyaa sàha jwo a ḵya cyeyi ḵjemu i mē, mii à naye waha maa Jwumpe Nintanmpe jwo yire cyeyi i, bà li si mpyi, mii àha ḵkwòd raa wà fyè tare mē.

21 Ḽka l'à pyi mu à jwo bà y'à séme Kile Jwumpe Semēḵi i na:

«U kyaa ḵye a jwo mpiimu á mē, pire sí u ḵya, Mpii pi ḵye pi ḵye a u kyaa lógo mē, pire sí u cè†.»

22 Ḽye lire l'à sàa mii tēgele kwòñ fo tooyo niḵyahay'e yii yyére zhèḵi na.

23 Ḽye numē, mii báaraḵ'á kwòd naha ḵcyii kùligil'e. Ná cyi naha a yyee lada kwòd, mii la mpyi si sà fworó yii na,

24 mii niḵkareḵi Esipañi kìni i, mii sí n-yyére si tère pyi yii yyére. Mii aha a ḵkèege, yii i na tēge bà mii si mpyi si nò wani mē.

25 Ḽka mii sí n-fyânha n-shà Zheruzalemu i, Kile wuubii pi ḵye wani ke, mii sí n-sà ntēge kan pir'á.

26 Yii li cè na dánafeebii pi ḵye Masedoni ná Akayi kùligil'e ke, pir'á cyeyi wà yiye na si ntēge Zheruzalemu dánafeebii fòḵfeebii tēge.

27 Pi à li lwó piye e si pi tēge, ḵka sèḵi na, pi ná li mpyin'á yaa, ḵaha na ye pi ḵye Yahutuu mē, ḵka Jwumpe Nintanmpe pu ḵye nàfuu fiige Kile maha ḵgemu kaan ke, Zheruzalemu Yahutuubii

† 15:21 Ezayi 52.15

dánafeebil'á pi à puru ta. Lire e ke pi aha pi tège ná pi cyeyaayi i, lire na nyε pi nimpyii.

²⁸ Nyε mii aha cyire karigii cwəənrə, maa uru wyérenji kan, mii sí n-tòro yii yyére s'a wá Esipani kinni i.

²⁹ Mii mú s'à li cè na mii aha nə wani yii yyére, Kirisita sí jwóni lwó wuu na sèè sèl'e.

³⁰ Nyε mii cìmpyiiibii, ná wuu sí nyε Kafoonji Yesu Kirisita wuu, Kile Munaani s'à wuu pyi wuu u wuye kyaa táan wuy'á, mii na li caa yii á, yii raa Kile jáare mii á na zhìleni na,

³¹ Zhude kùluni shiinbii pi nyε pi nyε Kile kuni i mε, bà mii si mpyi si shwə pire na, ntègenji mii sí sà n-kan Kile wuubil'á Zheruzalemu i ke, pi i jεε uru na ná funntange e mε.

³² Lire ká mpyi, Kile ká jεε, mii funntanga wunji sí nə yii yyére, mà bâra lire na, yii sí maban le mii i.

³³ Yyejn̄kefoo Kile u pyi ná yii puni i. Amiina.

16

Poli à u ceveebii shéere

¹ Mii sí wuu cìmpworocwoñi Febe kyaa jwo yii á, metangafoo u nyε u wi, Sanñkere dánafeebii kurunke tègefoonji wà wi.

² U aha nə yii yyére, yii i u cùmu lemε jwə Kafoonji mεge kurugo, mu à jwo bà l'à yaa l'a mpyi Kile wuubii shwəhəl'e mε. U aha ntège cya yii á kyaa maha kyal'e ke, yii u tège. U yabilin'á shinnyahara tège mà cye cyán mii yabilinji na.

³ Yii Pirisili ná Akilasi shéere. Pire na nyε mii báarapyjεε Yesu Kirisita báarañi i.

⁴ Pire mpyi na ηko si mpôôn pi múnahigil'e mii wuuni zhwoŋi kurugo. Mii kanni bà u nyε na pi kêre me, supyishiŋi sanŋi dánafeebii kuruyi puni mú na pi kêre.

⁵ Dánafeebii pi maha piye bínnini pi pyenge e ke, yii pire shéere mú. Yii mii ntàannamacinmpworonŋi Epayinēti shéere. Uru u à pyi shincyiiŋi mà dá Kirisita na Azi kùluni i.

⁶ Mariyama u à báaraŋyahage pyi yii á ke, yii uru shéere.

⁷ Yii Andoronikusi ná Zhuniyasi shéere. Mii ná pire nyε supyishi niŋkin, wuu à pyi kàsuŋi i siŋcyan. Pi mey'á fworò sèl'e Yesu tùnntunmpii shwôhâl'e, pi mú à jyè Kirisita kuni i mii yyaha na.

⁸ Yii Anpiliyasi shéere, mii ntàannamacinmpworò wi Kafoonŋi wwoŋεεge e.

⁹ Yii Uruben shéere, wuu báaraŋyijεε u nyε ure Kirisita báaraŋi i, yii i mii ntàannamacinmpworonŋi Sitasisi shéere.

¹⁰ Yii Apēlesi shéere, ur'á jεε yyefuge na Kirisita mege kurugo. Yii Arisitobuli pyenge shiinbii shéere.

¹¹ Yii mii cìmpworonŋi Erōdiyōn shéere. Nari-sisi pyenge shiinbii pi à dá Kafoonŋi na ke, yii pire shéere.

¹² Yii Tirifēni ná Tirifosi shéere, pire cyeebii shuunniŋi na báaraŋi pyi Kafoonŋi á. Yii mii ntàannamacinmpworocwoŋi Pērisidi shéere, ur'á uye kan Kafoonŋi báaraŋ'á sèl'e.

¹³ Yii Kafoonŋi niŋcwōnrōŋi Urufusi ná u nunŋi shéere, mii nu mú u nyε ure.

¹⁴ Yii Aŋkiriti ná Filegōn ná Erimesi ná Pa-torobasi ná Erimesi shéere, cìmpyiibii sanmpii pi

յԵ նա քի ե քե, Կի քիք քու իհէքք մւ.

¹⁵ Կի Ֆիլոլոգի նա Չհլի նա Նէք նա ս շնքքքքքքքքքք իհէքք մա Բառա Օլէքքի նա. Ընաքքքքքքքքքք ինքքքք քի յԵ նա քի ե քե, Կի քիք քու իհէքք.

¹⁶ Կի ա շնքքքքքքքքքք քքքքք քաքք ԿիԿ'ա նա քքքքքքքքքքի ի, Կիքիքա ոնաքքքքքքքքքք քքքքքքքքքք քքն'ա Կի իհէքք.

Կէքքքի նիզանքի

¹⁷ Մի շնքքքքքքքքքք, քքքք քի մաքա մա նա նոաքաքքի ի ոնաքքքքքքքքքք իհքքքքքք'է, մաք քի քքքքք, մաք նքքքքք քաքա քքք քաքաքքի նա քե, մի նա ի քա Կի ա, Կի ա Կիք քաքքքքքքքք քիք նա.

¹⁸ Կքք Կաքքքք Կիքիքա ա Բա քիք սքքքքք յԵ նա Բաքք քէ, քի քքքքքքք'ա քի մաքա Բաքք. Մքքք քի յԵ քի սաքա քքքք ա քաքա քա Կիլէ քքնի ի քէ, քի մաքա քիք քքքքքք նա քքքքքքքքքք նա քաԿիքքքքքքքքք ք.

¹⁹ Կի քի քե, Կի ա Կաքքքք քքքքքքքքքք շք քքքքքքքքքք նոքքք նա քե, սքքքքք քքն'ա իքք քէ. Լիքք քե քի մի քքքքքքքք քքքքի ս ա սի Կի քքքքք. Մի նա ի քա Կի ա, Կի քք Կաքիքքք, Կի քաք քաքքքքքք քքի, Կի ի իաքա քաքքքքքքքք նա քքքքք.

²⁰ Նքք ի սաքա սի մա քէ, Կքքքքքք քաքքքքքք Կիլէ սի Տիքաքքքքքքք քիքքքք ն-քքքն Կի ա քքքքքքք նա Կի տքքք'է. Կքք Կաքքքք Կէսս Կիքիքա ս քքք Կի նա, ս ս Կքքքքքքքքք քաք Կի ա.

²¹ Մի Բաքքքքքքքքքքքքքք Կիքքք քա Կի իհէքք. Լսսի նա Չքաքք նա Տոսիքքքքք քա Կի իհէքք, մի նա քիք քքք նա յԵ ինքքքք.

²² Նքք մի Տէքիքսի ս ա Քոլի քէգ'ա քքք քէքքքքքքք քէքք քե, մի մւ ա Կի իհէքք Կաքքքք քքքքքքքքք ք.

²³ Gayusi yyére mii nyε nàmpənn̄te na ke, ur' à yii shéere. Uru yyére dánafeebii maha piye bínnini mú. Kànhe wyéεmaran̄ji Erasiti ná wuu cìmpworon̄ji Karitusi à yii shéere.

[
²⁴ Wuu Kafoon̄ji Yesu Kirisita u ገወጋ yii na, u u yyeገገገke kan yii á. Amiina.]

²⁵ Wuu pèenε taha Kile na. Jwumpe Nintanmpe mii nyε na yu Yesu Kirisita kyaa na yii á ke, sí na nyε Kile á mà puru pyi pu fānha kan yii á. Puru cye kurugo, Kile à u kaገwəhəni cyêe, u mpyi a lire ገwəhə mà lwó fo diገyeገi téesiini i.

²⁶ Numε, l' à yige bèenmpe na. Nyε Kile tūnntunmpii sémebii cye kurugo, mp̄ii pi nyε pi nyε Yahutuu mε, pire pun' à lire kaገwəhəni cè. Kilen̄ji u nyε wani fo tèekwombaa ke, uru u à li kuni kan, bà sùpyire puni si mpyi si dá uru na s'a uru père mε.

²⁷ Kile kanni u nyε yákilifoon̄ji ke, pèente ti taha u na tèrigii puni i Yesu Kirisita cye kurugo fo tèekwombaa. Amiina.

KILE JWUMPE SEMEŋI JWUMPE NINTANMPE
New Testament in Senoufo, Supyire Farakala; spp

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Supyire Sénoufo (Sénoufo, Supyire)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Senoufo, Supyire

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

9c94658e-b59d-5cd7-bd2e-4e0770667d41